

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

IDUN

FÖR · KVINNAN · OCH · HEMMET ·

N:R 48 (831).

LÖRDAGEN DEN 29 NOVEMBER 1902.

15:DE ÅRG.

PRENUMERATIONSPRIS PR ÅR: IDUN KR. 6:— IDUNS PRAKTUPPLAGA > 8:— IDUNS MODETIDN. MED PL. > 5:— IDUNS MODETIDN. UTAN PL. > 3:—	UTGIFNINGSTID: HVARJE LÖRDAG. LÖSNUMMERPRIS: 10 ÖRE.	REDAKTÖR OCH UTGIFVARE: FRITHIOF HELLBERG TRÄFFAS SÄKRAST KL. 2—3. REDAKTIONSSEKR.: JOHAN NORDLING.	BYRÅ: 17 BRYGGAREGATAN 17. REDAKTIONEN KL. 10—4 EXPEDITIONEN KL. 9—5. ALLM. TEL. 6147. RIKS 1646.	KOMMISSIONÄRER ANTAGAS ÖFVER HELA LANDET PÅ ALL- DELES SÄRSKILDT FÖRMÅNL. VILKOR. STOCKHOLM IDUNS KUNGL. HOFBOKTRYCKERI.
--	--	---	---	--

ANDREA BUTENSCHÖN.

NÄR DET gäller att bedöma en obekant persons vitæ genus, gissa till hvilken yrkeskategori hon är att hänföra, inom hvilken intressesfär hon förnämligast rör sig, så har man i många fall en god ledning i hennes yttre apparition. Men ibland händer det, att vederbörande leker kurra gömma med oss: vi leta, där vi af yttre tecken att döma tro oss säkra om att finna henne, och så visar hon sig höra hemma inom ett helt annat område.

Med denna lilla ingress vill jag för Iduns läsekrets presentera fru Andrea Butenschön. Ty hvem skulle väl af vidstående bild gissa sig till, att det är i sin egenskap af forskarinna i — sanskrit som fru Butenschön i dessa dagar ådragit sig uppmärksamhet. Sanskrit, detta begrepp för oss representerande en uråldrig kultur, är väl i vår tanke snarare förbundet med bilden af allvarsfulla gråhårmän än med bilden af vackra, intagande, mondäna och moderna unga damer. Men fru B. har verkligen under åtskilliga år sysselsatt sig med detta studium, enligt hennes egen mening värdt att ägna ett helt lif. I en från Norstedtska officinen nyligen utgången, delikat utstyrd volym har fru B. lämnat den svenska allmänheten en öfversättning af *Kâthaka-Upanishad*. I inledningen till denna bok, försedd med ett förord af professorn i sanskrit med jämförande indoeuropeisk språkforskning K. F. Johansson, lämnar fru B. en för vanliga dödliga synnerligen välbehöflig utredning af den krångliga titelns innebörd.

»I anslutning till den kanoniska litteratur, som samlats i de fyra stora Vedaböckerna, Rig, Sama, Yajur och Atharvaveda med deras respektive offerhymner, offersånger, offerritual och besvärjelseformler, finner man *upanishaderna** — oftast i aranyakas eller skogsböckerna, afsedda för de fromme, som drogo sig tillbaka i skogen. Dessa upanishader kallas Vedânta, slutet af Veda, och ur dem framgår den filosofiska vedântaskolan.» Fru B. fortsätter:

»Men ej blott i bokstafsig mening bilda de den indiska bibelns afslutning; genom ett för den västerländska anden förbryllande kaos af verkligt högburen naturpoesi, af i oändlighet förbråkade religiösa ceremonier, af vackra legenders, etiska spekulationer och allehanda absurda tankeförbindelser och fantasikonstruktioner — mynnar den indiska anden ut i en så att säga poetisk religionsfilosofi, som förräder naturlyrikern, den hårdragne skolastikern, den vidskeplige offeraren — en filosofi, som ofta finner sitt uttryck i siarens högstämda språk och som saknar sitt motstycke

i världslitteraturen. — — — Österlandet drömer, då västern handlar, drömmar om det förgångna och om själens framtid. Vi kalla dem sju-sofvere och förfallna folk. Men vi må ej glömma, att det, hvarifrån de förfallit, står i många stycken ännu ouppnådt af oss. Den tolerans t. ex., som Indien på det rent andliga området har att uppvisa, äger intet motstycke i historien, och har väl sin grund däri att hinduen, i tankens yttersta konsekvenser, ej tål dualism.

Ett par århundraden innan västerns törnekrönte frälsare föddes, lästes på en af kung Açokas många klipp- och pelarinskriftnar i olika delar af Indien: Den af gudarna älskade, kärleksfullt sinnade konungen visar aktning för alla religioner, liksom tiggarna och husfädrarna, genom allmosor och andra vördnadsbevis. Sin egen tro skall man ära, men andras må man ej okväda. Blott endräkt gagnar. Mätte hvarje tros bekännare vara rika på visdom och lyckliga genom dygd.»

Redan vid helt unga år hyste fru Butenschön intresse för den gamla, af en tjusande mystik omgifna indiska kulturen; men det var egentligen under en resa som hon år 1890—91 gjorde i Indien, detta för västerländsk vetgirighet och västerländsk fantasi så lockande land, som hon fick tillfälle att utveckla och fördjupa detta intresse. I Bombay sammanträffade hon med en hindu, tillhörande skrifvarekulden, Mansukhlal Hiralal Nazar, hvilken för öfrigt som deltagare i orientalistkongressen 1890 besökte vår hufvudstad. Genom denne Nazar erhöi fru B. rekommendationer till en mängd framstående medlemmar af hans kast, och hon kom därigenom i närmare beröring med hinduerna, än hon skulle gjort enbart som turist. Hon besökte under sin resa Bombay, Baroda, i hvilken stad genom fru B:s förmedling det svenska slöjdsystemet infördes i skolan, Ahmabad, Jaipur, Delhi, Agra, Lucknow, Benares, Calcutta, Darjiling i Himalaya och Ceylon. Det är således med ett ögonvittnes vederhäftighet fru B. i sin bok ger följande stämningfulla skildring.

»Låt oss i tankarna vandra till hinduernas vidsträckta hemland, flera tusen år tillbaka eller den dag i dag; samma heta sand bränner under våra fötter, samma brokiga färgspel bland lefvande och döda ting möter där vårt öga, samma förunderliga svalka smyger fram om attonen under de första stjärnorna. Under en akacia sitter en Brahminsannyasin, manteln lyser hvit mot den bronsskiftande huden, hållningen uppbar anor af urgammal värdighet, och blicken som kommer långt inifrån, är riktad utåt rymden med en fasthet, som blickar ej känna i Västerlanden. Luften är mättad

med tunga narkotiska dofter som af kryddor och rosenolja, ut till oss i stillheten tränger från byn ljudet af några entoniga instrument i hög diskant, upprepande samma bizarra melodi; kor — de heliga, puckliga — råma, påfågeln spaserar på den hvita muren, och små gröna papegojor sätta sig i en svärm på templets förgyllda kupol. Framför oss står ett naket brunt gossebarn med arm- och fotringar af blänkande metall; med vörndnad ser han på den tyste hvite, som vet allting och som kan leda honom hem igen, om han gått vilse.

Bortom byn breda sig skogarna — med de vilda snären, de giftiga ormarna och de söta fruktarna — upp mot bergen. Inifrån skogen skjuta blommorna fram öfver klippafsatserna i jättekalkar, ur hvilka färgerna glöda och vållukter sprida sig som toner ur silfverklockor.

Öfvan skogarna stå fjällen uppe bland molnen, hvita som de. Ned mot dalen störtar forsen, blir till älf och flyter bred mot hafvet, speglade alla de tusen skiftningarna på vägen. Hafvet ligger stilla i djupaste blått och väntar på den.»

I Calcutta gjorde fru Butenschön bekantskap med en mycket ansedd jurist, Jagendra Chunder Ghose, som i öfversättning utgifvit Raja Rann Mohun Roys arbeten. Det var

ANDREA BUTENSCHÖN. H. HAMNQVIST FOTO.

* Med upa-ni-shad menades från början antagligen lärjungarnas sittande kring läraren. Senare betyder det hemlig lära.

närmast denna bok som föranledde fru Butenschöns beslut att studera sanskrit, ett beslut som hon hösten 1892 satte i verkställighet i London, där hon läste för bl. a. colonel Jacob, en framstående orientalist. I Oxford besökte hon Max Müller, som lifligt önskade att fru B. skulle studera för honom. Oförmåga att tåla vid klimatet tvingade henne emellertid att lämna England. Hösten 1893 återupptog hon sanskritstudiet, vid Hautes Etudes, Sorbonne och stannade där tre terminer. Hon var den första kvinna som här studerade detta ämne. Genom två framstående orientaler, Sylvain Levy och James Darmesteter, introducerades fru B. i »Société asiatique», som bland sina 225 medlemmar räknar endast 3 damer. Levy yttrade vid detta tillfälle: »Non seulement fait-elle des études très-sérieuses, mais j'espère même qu'elle sera une aide pour nous».

Kroppslig och andlig öfveranstängning tvungo emellertid fru Butenschön att afbryta sina studier i Paris. Men på Holmenkollen, där hon vistades vintern 1895—96, fortsatte hon dem på egen hand tillsammans med en skicklig sanskritist, miss Lucy Peacock. Slutligen, 1897—98 studerade hon i Kiel för professorerna Oldenberg och Deussen. Man ser således, att fru Butenschön ej nöjt sig med vanligt dilettantstudium. »Men,» säger hon själf, »jag har inte alls infriat de förhoppningar mina lärare ställt på mig» — ett påstående som väl dock tål vid modifikation. »Dessutom slukar ett studium som detta allt ens intresse. När man som jag gläntat på dörren och sett oändliga forskningsområden utbreda sig för ens syn, förstår man, att man måste för att vinna något verkligt med hela sin själ lefva sig in i detta studium och åsidosätta alla andra intressen.» Men detta senare låter ej förena sig med fru Butenschöns lifliga temperament, och när dessutom hennes hälsotillstånd alltemellanåt tvingar henne till långa hvilotider och hindrar henne att så som hon ville ägna sig åt sitt arbete, har hon måst besluta att tills vidare nedlägga sanskritstudiet.

Släkten Butenschön härstammar från Slesvig-Holstein. Om en af dess medlemmar, en bror till fru B.—s farfar, brukar hon skämtsam yttra, att hon känner sig mest befryndad med honom i hela sin släkt. Denne Johann Friedrich Butenschön, hvilken afled som regerings- och skolråd i Speyer, 1842, hade kämpande med oerhörda ekonomiska svårigheter, ofta saknande bröd för dagen, genomgått gymnasiet i Altona och sedan studerat i Kiel och Jena. Det berättas, att han en gång som pojke en natt sprang fem mil fram och tillbaka för att komma i besittning af en latinsk grammatika. När den franska revolutionen utbröt, skyndade B. till Strassburg och ställde sig, entusiasmerad af frihetens höga idé, som simpel soldat i de stridandes led, där han snart avancerade till officer. Vittne till krigets alla gräsligheter i Vendée, upprördes han af de skändligheter som begingos i frihetens namn. Slutligen uppträdde han i jakobklubben mot St. Just's grymma framfärd i Strassburg, blef då arresterad, fördd till Paris och i tio månader förvarad i conciergeriets fängelse, men kort efter Robespierres fall frigifven. Själft uttrår han om sitt deltagande i kriget bl. a.: »Jag gick med entusiasm och rent hjärta till Frankrike, handlade redligt, ehuru ofta oförsiktigt, led mycket och lärde vara den dyrt köpta sanningen trogen. Nu vet jag med visshet, att ingenting så pryder mannen som ädel vörndnad för fast, laglig auktoritet, den må heta hur som helst. Ve den som vill omstörta där hvarest humanitetens frö ännu ej spirat upp och hvarest den äkta upplysningen blott glimtvis skymtar. Dock

lär oss historien, att människan öfverallt blott genom kamp, under motstånd kämpat sig stor och vis. Den fysiska såväl som den moraliska världen behöfver då och då renas genom en storm.

— Jag har aftorkat många tårar, och intet blod ropar till gud för min skull. Ingen skall uppstå och vittna, att jag afvek från rättfärdighetens stig. Renhjärtade själar kunna bedragas, men bedraga kunna de icke.» — När man hör och ser fru Butenschön med blixtrande ögon och snabb tunga försvara en idé, en ståndpunkt, så förstår man, att hon äfven andligen känner sig nära befryndad med denne revolutionens ädelsinnade svärmare.

Fru Butenschöns farfar, general B., flyttade öfver till Norge; hennes far var således norrmän, hennes mor är engelska. Såväl genom sin härstamning som därigenom att fru B. vistats så mycket utomlands har hon blifvit kosmopolit. Men som många sina likar på detta område är hon en fanatisk bygdepatriot, och den natursköna egendomen *Aspenäs*, vid sjön Aspen, där hon lekt sin barndoms lekar och drömt sin ungdoms drömmar är henne kär som ingen annan plats i världen, där känner hon sig hemma som ingenstädes.

Sin skolundervisning erhöi fru Butenschön först genom guvernanter. Enligt den tidens sed lades hufvudvikten vid de främmande språkens inlärande, hvilket varit fru B. till stor nytta vid hennes utländska studier. Efter några års skolgång hos fröken Jacqueline Virgin i Göteborg reste hon till Stockholm för att studera vidare. Hon blef här elev till doktor Ellen Fries och läste för henne svenska, litteraturhistoria, latin och logik. Ett innerligt vänskapsförhållande fäste elev vid lärarinna, och i tacksammaste minne bevarar fru Butenschön Ellen Fries' väckande undervisning och inflytandet af hennes nobla personlighet.

Under samma tid tog fru B. för andra lärare lektioner i filosofi, naturvetenskap och konsthistoria samt genomgick en kurs i sjukvård. På Ellen Fries' inrådan tillbragte hon sedan en vinter i Paris och följde allehanda föreläsningar vid Sorbonne och Collège de France.

Redan som barn var fru Butenschön road af att »hålla pennan i hand», och hon producerade i mängd skådespel med högstämnda historiska ämnen och dikter »i långa banor». — År 1898 utgaf hon under titel *Tattaren och hon* en samling skisser, hvaribland märkas några fina och stämningsfyllda naturskildringar samt en varmt och kraftfullt gjord minnesruna öfver Gunnar Berg, »Lofotens målare». Dessutom har hon publicerat en längre dikt, *Taj mahal*, med ämne från Indien.

När jag första gången såg fru Butenschön, var det i en krets af på olika områden framstående, reserverade och behärskade damer. Hon verkade så olik dem alla, och den ungdomliga charmen i hennes personlighet kom mig ovillkorligen att tänka på ett par strofer i en dikt af Helena Nyblom:

Desuden, det Korrekte
Er ej det ene Ægte.
O nej, Naturen ejer jo
Et sælsomt Tryllespil.
Den intet Andet ændser
End sine Skjønhedsgrændser
Du ligner den, og yndefuld
Du gjør hvad helst du vil.

Men vil man te sig vigtigt,
Man spørger: »Er det rigtigt
At vexle som et bölgende,
Et solbeskinnet Vand?
At gaa og kaste Luner
Blot med gracieuse Runer.
Jeg svarer: »Mine Venner,
Gjør det efter, hvis I kan!»

GURLI LINDER.

EN VISBYSÄGEN.

I ÖSTERSJÖVÅG

I gick solen ner i blod,
och svart blef böljestupet,
då goten såg
hvar glänsande klenod,
han ägt, gunga bort öfver djupet.
I Ung-Hanses hus
på jungfrubur'ns altan
stod i natten en orörlig kvinna.
Nu släcktes alla ljus.
På vredgad ocean
hon sett en värld försvinna.

Hon höjde sig ned,
hela varelsen skalf,
vid sin källa till is vardt tåren.
Stormen tjöt så vred,
och himlens hvalf
var ett grafkor, och jorden var bären.
En afgrund af sorg
är den jubelfyllda värld,
som lockat ur Valdemars luta.
Gator och torg
gjorts röda af de svärd,
som skonat hennes egen ruta.

»Du stoltaste bygd,
du fädernas hem,
du hafvets pärla i norden!
Till evig blygd
jag förrådde dig och dem,
hvilkas härd en grushög är vorden.
Jag var ju så ung —
o, lycklig den som dog,
innan vår till vinter hade blifvit!
Den mäktige kung, som tillfångatog
min själ, har mig öfvergifvit.»

Och stormen sjöng
som en omänsklig kör,
som en kör af osälla andar.
Där mässades —
den som ångrande dör,
vid evigt Jerusalem landar.
Det svarta svek,
som, rusig, hon begått,
med döden hon ville försona.
Men ljuflig lek —
en sagodröm i blått —
var lifvet i glansen af en krona.

Hvilket munvatten bör man använda? »Den bekantskap jag gjort med AZYMOL, har varit uteslutande angenäm och vill jag särskildt framhålla dess utomordentligt angenäma och uppriskande smak samt dess förmåga att i någon mån upplösa fett- och slemartade beläggningar å tänder och slemhinna; och uppfyller AZYMOL de fordringar man ställer på ett det bästa munvatten och kan sålunda med allt skäl rekommenderas.
Stockholm den 22 Nov. 1900.

Henrik Welin,
legitimerad tandläkare,
Lärare vid Karolinska institutets
Tandläkareinstitution.

OBS.! AZYMOL är det bästa till dagligt bruk för munnens vård, mot smitta, för sårbehandling, ekzem, reformar, finnar, hudutslag.

MELLINS FOOD af Läkarekåren erkänt bästa näringsmedel för barn och sjuka.
Finnes på Apoteken samt hos Specerihandlarne.
PROF gratis och franco från Axel Lennstrand, GEFLE.

Sten på sten
lägges långsamt
i muren, där Ung-Hanses dotter står.
Himmelskt sken
hvilat öfver pannan.
Från Santa Maria klämtningen går.

Slag på slag
tonar från templet
och varslar om att allt förgångligt är.
Klaraste dag
slocknar i natten,
människans skugga en svepning bär.

Lyss! ett rop
tränger genom muren,
det lyder: »Danskarnes skepp gått i kvaf!
Allihop
utom kungens,
och skatten ligger i österhaf!»

Sten på sten
stänger hvalfvet,
och sorgeduk hissas
på tornets krön.
En gång ren
blifver själen.
Hon vet, att han lefver — och ber sin sista bön.
ANDREA BUTENSCHÖN.

KLÄD DE NÖDLIDANDE I NORRLAND!

DÅ IDUN i sina spalter för några veckor sedan påpekade behovet af kläder åt de stackars fattiga, som befolka öfre Norrlands, af total missväxt hemsökta landsdelar, och därvid riktade en uppmaning till de svenska kvinnorna att bispringa de af nöden värst hemsökta, tycktes denna vädjan på det lifligaste behjärtas, enär red. fick från olika håll mottaga bref med anhållan om adressupplysningar i och för kläders afsändande till nödorterna.

Just nu ligga på vårt bord tvänne skrivelser, som direkt ansluta sig till de dystra förhållandena i våra nordligaste trakter och som mana oss att ånyo taga till orda i den behjärtansvärda frågan.

Den ena skrifvelsen härrör från den norrländske riksdagsmannen häradschefing Georg Kronlund, som är väl förtrogen med de norrländska förhållandena och nu föranledts att vända sig till Idun med ett nödhjälpsbref, hvilket han i dagarna erhållit från fru Amanda Bergström i Korpilombolo, hustru till landsfiskalen och länsmannen Bergström därstädes. Hr Kronlund skrifer:

»Länsman Bergström och hans fru har under 35 år varit bosatta i Korpilombolo socken i Sveriges finbygd. Endast den, som varit där, kan fatta hvad det vill säga att lefva ett lif i denna den mörkaste, fattigaste, hopplösaste vrå i vårt kära fosterland, en vrå, där tungsintheten och den trötta resignationen tryckt sin stämpel på både folk och natur och där allt, hvad som kan aflockas jorden, sker under otroliga mödor och försakelser. Och nu i år ha de sett det lilla de hoppats få skörda, härjas af frost och snö, eller föras bort af högfloden. Redan den 12 september färdades jag, stadd på tingsresa genom Korpilombolo under en intensiv snöstorm, som ödelade deras sista hopp. Deras skogar äro för länge sedan sålda, den lilla kontanta förtränst de kunna vinna genom lasskörning, tar plikter mot stat och kommun i anspråk, och i denna bittra kamp

för ett lif i djup fattigdom få alltid kvinnor och barn sitta värst emellan.

När man varit ögonvittne till allt detta elände och hört bönderna uttala sitt tröstlösa: »vi få intet att lefva af i vinter» kan man lätt fatta, huru det skulle se ut i de små hemmen.»

Fru Bergström betonar i sitt bref, att *varma underkläder* är hvad de fattiga där uppe alldeles särskildt behöfva. För öfrigt äro naturligtvis alla slags klädespersedlar innerligt välkomna och om något i hufvudbonads-väg kunde sändas, vore isynnerhet hufvuddukar mycket önskvärda, *ej mössor* till kvinnorna, som af någon gammal inrotad fördom icke kunna förmås att begagna dylika. Skulle någon vilja skicka tyg, förklarar sig fru B. villig att hjälpa till med att sy plagg däraf.

Vi hoppas att ofvanstående rader skola af vår läsekrets villigt behjärtas och att ingen, som kan undvara något af de myckna gamla klädesplagg, hvilka under årens lopp hopa sig inom hemmen och ligga obrukade i byrå-lådor eller på vindskontor, skall underlåta att bidra till nödens lindrande i våra nordligaste landsändar.

Allt som offervilligheten sålunda vill afåta, vare sig i form af kläder eller penningar, torde godhetsfullt skickas under någon af nedanstående adresser och kommer då i händerna på personer, som äro väl förtrogna med förhållandena på de olika platserna och som samvetsgrant fördela gåfvorna bland de *verkligt* behöfvande.

Då emellertid varornas försändande som fraktgods dels tager lång tid och dels är relativt osäkert, då ju godset då måste passera flere mellanhänder, vilja vi påpeka att *bästa sättet* för pakets sändande till Norrland är *per post*, då man får sända paket till 10 kilos vikt för 3 kronor. Tyngre paket få ej sändas.

Här följa nu adresserna för de olika nödlidande kommunerna:

Enontekis: Länsman C. A. Olsson, Kiruna f. v. b. kyrkoh. J. V. Karnell, Karesuando.

Juckasjärvi: Länsman C. A. Olsson f. v. b. kyrkoh. I. Johansson, Vittangi.

Muonionalusta: Länsman f. v. b. kapellpred. A. G. Ellis, Muonionalusta.

Pajala: Handl. F. Svanberg, Gellivara f. v. b. till kyrkoherden O. V. Zeidlitz, Pajala.

Gellivara: Kyrkoherden O. Bergqvist, Gellivara.

Jockmock: Handl. F. Aspholm, Murjek f. v. b. till kyrkoh. D. Ahlfort, Jockmock.

Qvickjock: D:o f. v. b. till komminister H. T. Berlin, Qvickjock.

Korpilombolo: Stationsinsp. Joh. Pettersson, Morjärv f. v. b. till kapellpred. P. O. Pettersson, Korpilombolo, eller fru Amanda Bergström, Korpilombolo.

Tärendö: D:o f. v. b. till kapellpred. A. G. Ellis, Tärendö.

Öfver Torneå: Stationsinsp. J. Pettersson, Morjärv f. v. b. kyrkoh. J. P. Wallin, Öfver Torneå.

Hietaniemi: D:o f. v. b. till kontraktsprosten J. A. Nyman, Hietaniemi.

Öfver-Kalix: D:o f. v. b. till kyrkoh. Anton Nordmark, Öfver-Kalix.

Arvidsjaur: Stationsinsp. H. Borgstedt, Jörn f. v. b. till kyrkoh. M. T. Berglin, Arvidsjaur

Arjepflug: D:o f. v. b. kyrkoh. G. Calleberg, Arjepflug.

»MYRORNA» I GÖTEBORG.

DET ÄR mycken skam och mycket elände, som en storstad gömmer inom sig. Hvad som vid tanken härför mer än något annat kommer hjärtat att skälfa af sorg är vetskapen om, att det finnes så oändligt många små värnlösa barn, som oförskylldt äro prisgifna åt den största nöd och allt hvad därmed följer. Man kan beklaga vuxna människor, som lefva i fattigdom, men det viktigaste, som de sakna, det dagliga brödet, hafva de dock rätt att fordra och få det äfven af den legala fattigvården. Fattigvården sörjer i sådant hänseende också för barnen, men detta är icke allt hvad de behöfva. Hvad de framför allt ha

Kungl. Hofboktryckeriet Iduns Tryckeri Aktiebolag

17 Bryggaregatan 17

Affärstryck såsom Aktier, Obligationer, Priskuranter, Cirkulär, Plakat, Affischer, Fakturor, Räkningar m. m. m.

FÖRSTKLASSIGT ARBETE!

BILLIGA PRISER!

behof af är ett *hem*, som kan skänka dem huld och skydd, och där de kunna fostras till goda, nyttiga medborgare. I denna punkt kommer den legala fattigvården oftast så sorgligt till korta. Den har ej mycken tid att ofra på saken, den anskaffar ett inackorderingsställe, erlägger en viss årlig, knappt tilltagen afgift och anser sig därmed hafva gjort allt, hvad den rimligtvis är förpliktad till. Men hur ofta är icke ett sådant inackorderingsställe en allt annat än god tillflyktsort för ett hjälpbehöfvande barn? Kärleken fattas, tillsynen är liten eller ingen, barnet far kroppsligen och andligen illa, blir i alla afseenden dåligt rustadt för lifvet. Det är kännedomen härom och önskan att lämna hjälp i detta särskilda fall, där fattigvården på grund af förhållandena är dömd att misslyckas, som gifvit upphof och fortsatt lif åt det välgörenhetssällskap, som under namn af »Myrorna» nu i tio år verkat inom Göteborg.

Sällskapet Myrorna, som är en af den nu upplösta Kvinnoföreningens i Göteborg många goda afläggare, stiftades af fru Karin Nordgren, en kvinna, som på grund af sin praktiska läggning och sin kärlek till barn var synnerligen lämplig att sätta i gång ett företag sådant som det ifrågasvarande. Hon lyckades till sin hjälp få en hel del upplysta, varmhjärtade kvinnor, som troget stodo henne bi, och som, efter det hon år 1896 affidit, fortsatt det af henne påbörjade goda verket. Så länge fru Nordgren lefde, var hon föreningens ordförande. Fru Lisen Levisson, född Davidson, som utsågs till hennes efterträderska, kvarstår ännu som ordförande och har visat sig fullt vuxen sin ansvarfulla befattning.

Myrorna, som äro ett uteslutande kvinnligt sällskap, hvars styrelse i enlighet med stadgarne utgöres af sju frisinna och välaktade kvinnor, ha som mål för sin verksamhet satt upprättandet af hem, där fattiga, värnlösa barn kunna mottagas och uppfostras till nyttiga, arbetsdugliga samhällsmedlemmar.

Sitt begynnelsekapital erhöilo Myrorna dels genom inflytande medlemsavgifter dels, genom att försälja som värdelöst ansedt affall, hvilket de på begäran finga afhämta från kontor, fabriker och hushåll. Denna affärsverksamhet utöfas fortfarande med ett mycket godt resultat — 100 kr. i månaden netto — tack vare fröken Therese Setterbergs (styrelsens sekreterares) outtrötliga nit. Så snart den ekonomiska ställningen tillät det, öppnades det första barnhemmet, till hvilket under årens lopp genom Myrornas flit och sega uthållighet kommit ytterligare tre hem.

Hvarje hem skötes af en föreståndarinna med tillhjälp af en tjänarinna, öfvervakas af en inspektis och har plats för tio barn. Ett af hemmen skänker dock för tillfället skydd åt tolf barn — det är svårt att säga nej, när små, svaga händer klappa på dörren, och det finnes en vrå att kila in en liten säng i.

Hemmen äro egentligen afsedda för barn från stadens fattigvård, hvilken för hvarje sådant barn lämnar ett månatligt bidrag af fem kronor. Gifvet är att det blir en rätt betydlig brist, som sällskapet af egna medel måste fylla. Önskar enskild person erhålla plats för något barn, är afgiften för detta 150 kr årligen. Företrädesvis mottagas sådana barn, som äro fullkomligt värnlösa och helst i en ålder mellan två och fyra år. De kvarstanna i hemmen, tills de blifvit konfirmerade och goda platser anskaffats åt dem. Sällskapets styrelse äger öfver dem all den föräldra- och husbondemyndighet, som enligt fattigvårds- och lego-stadgar tillkommer fosterföräldrar.

Angående barnens forna lif, deras sinnelag och utveckling göras anteckningar i föreningens journal. Kastar man en blick i denna i många afseenden lärorika bok, skall man finna, att de flesta barnen till fäder haft drinkare, som årelöst svikit sin försörjningsplikt, medan däremot mödrarna, jäfvande det gamla påståendet, att mannens dryc-

Eva Hellman & C:o Hushållsskola
* Matsalar & Café * Drottninggatan 68 *

Rek. för bättre flickor som önska omsorgsfull undervisning i matlagning, finbakning och desserter. Kurs å 3 månader. Prospekt och upplysningar frift. Matsalar med godt och rikligt bord.
Damrum. I Caféeet frukost-, supé- och kaffeservering. Tårter, bakelser, kaffebröd af egen tillverkning serveras och säljas.

kenskap oftast är en följd af hustruns oordentlighet, varit goda och arbetsamma kvinnor, ehuru deras krafter ej räckt till för att hålla hemmen vid makt och för att skydda en stor barnskara för nöd och brist. Hvad beträffar barnens utveckling efter det de kommit i åtnjutande af barnhemmens kloka och kärleksfulla omvårdnad, är den i de flesta fall synnerligen tillfredsställande. Om barn, angående hvilka det vid intagandet i hemmen finnes antecknadt »sjuklig», »trög», »styfsint», »klent begåfvad» el. d. säges det sedermera »frisk», »liflig», »villig», »god fattningsförmåga», »händig» o. s. v.

Myrorna, som öppnade sitt första barnhem med stor oro öfver att debet och kredit icke skulle gå ihop, ha nu efter tio års förlopp fyra fullständiga hem. Sitt rörelsekapital erhålla de genom frivilliga gåfvor och genom att årligen anordna en tillställning för barn på våren och en arbetsförsäljning i midten af dec. månad, vid hvilken afyttras handarbeten, förfärdigade af sällskapets till ett sextiotial uppgående aktiva medlemmar. En god hjälp fick föreningen för några år sedan, då den genom sin påpasslighet och sin energi lyckades få sig tillerkänd en del af den årliga räntan på en under hrr stadfullmäktiges förvaltning stående donation. Och så stort förtroende har Myrornas verksamhet tillvunnit sig, att då ett par år därefter en ytterligare donation åt värnlösa barn fanns att förfoga öfver, *erbjöd* Myrorna densamma af kommittén för donationen. Detta skedde icke utan strid. Motståndet var på sina håll mycket starkt, och man fordrade som säkerhet för pengarnes förnuftiga användande, att plats i Myrornas styrelse skulle beredas åt — *en man!* Föreningens stadgar lade dock ett öfverstigit hin-

FRU LISEN LEVISSON, FÖDD DAVIDSON.

RUDOLF KLINCKOWSTRÖM.

EN AF VÅRT POLITISKA lufs mest uppmärksammade personligheter under de senaste decennierna och en af vårt nuvarande tullsystems ifrigaste förespråkare i riksdagen, f. öfversten, friherre Rudolf Mauritz Klinckowström, afled för några dagar sedan i den höga åldern af 86 år.

Son af öfverstelöjtnanten friherre A. L. Klinckowström och dennes maka, född Österberg, ägnade han sig åt krigarens kall och blef 1832 elev vid Karlberg. Under en mer än fyrtyoårig militärbana beklädde han ett flertal maktpåliggande befattningar, som bekräftade hans stora taktiska begåfning och hans grundliga krigsvetenskapliga kunskaper.

Hemkommen efter ett flerårigt vistande utomlands — under åren 1858—66 var han militärattaché i Wien — ägnade sig frih. K. dels åt krigsvetenskapligt och historiskt skriftställereri — sålunda utgaf han åren 1867—72 sin farmors fars, fältmarskalken greve Axel von Fersens historiska skrifter (8 band), 1878 »Le comte de Fersen et la cour de France» o. s. v. — dels åt skötsel af det vackra

FRÅR MYRORNAS BARNHEM VID ALLMÄNNA VÄGEN I GÖTEBORG.

FRÅR MYRORNAS BARNHEM VID KUSTEN I GÖTEBORG. ANNA BACKLUND FOTO.

der i vägen härför och förslaget vann öfvervägande majoritet inom stadsfullmäktige. Därigenom möjliggjordes inrättande af hemmen n:ris 3 och 4. Det arbete, Myrorna själfvilligt pålagt sig, kräver och kommer allt framgent att kräva kraft, kloket och en oförtruten flit. Utan närvarande säkra inkomster och hänvisade hufvudsakligen till den behållning, de båda årliga festerna kunna lämna, och de frivilliga bidrag, som möjligen kunna inflyta, skola de icke blott hålla vid makt de fyra hem, som redan finnas, utan äfven söka få till stånd nya hem för att kunna lämna en fristad åt allt flere af de olyckliga små barn, som nu äro dömda att växa upp och fördärfvas i fattigkvarterens gränder och eländiga kyffen. Men om arbetet varit mödosamt, så har också frukten som det burit, varit riklig. Fyrtiotvå små barn ha genom Myrornas försorg förflyttats från fattigkåkarnes elände, från deras mörkar och smuts till ljusa, glada, trefna hem, där de få stanna barndomen ut, få stanna, tills de äro starka nog för att kunna gå ut i lifvet och upptaga kampen med dess frestelser och mångahanda svårigheter.

KAMRATEN, illustrerad tidning för Sveriges ungdom, är Nordens förnämsta och mest omtyckta ungdomsblad och kostar för helt år endast 3 kr.

FRIH. RUDOLF KLINCKOWSTRÖM. O. ELLQVIST FOTO.

herresätet Stafsund på Ekerön i Mälaren, hvaraf han år 1865 genom köp blifvit ägare, och dels och med synnerligt intresse åt deltagande i riksdagarnas förhandlingar. Ända från 1844 hade han med undantag af de år, han vistades utomlands, som medlem af ridderskapet och adeln bevisat ständsriksdagarna samt uppmärksammats som motionär och talare, och sedan han år 1877 blifvit invald i första kammaren, har han ända till och med 1901 varit en af vårt öfverhus' mest uttröttlige motionärer och debattörer. Friherre Klinckowström var en ifrig samlare af handskrifter och böcker, mynt och medaljer m. m. och har riktat Stafsund med ett präktigt bibliotek, en dyrbar och intressant porträttsamling o. s. v.

År 1863 ingick frih. K. äktenskap med fröken Marie Franziska Emilia de Labensky, dotter af ryske envoyén i Hessen-Darmstadt, verkliga geheimerådet Camille de L. och hans maka, f. Bergien, och sörjes nu närmast af henne och sonen Axel, docent i zoologi vid Stockholms högskola, samt barnbarn.

1.

NÄR SVERIGE OCH NORGE MÖTTES.

FÖR jämnt en vecka tillbaka ägde vid Riksgränsen, världens nordligaste järnvägsstation, rum en högtidlig ceremoni, om hvilken det ingalunda är ett tomt ord att säga, att densamma utgjorde början till ett nytt skede i vår järnvägs- och därmed i hela vår svenska odlingshistoria. Då fastspikades nämligen det sista skenparet å vår nordligaste bana, och därmed var den svenska riksgränsbanans och den norska Ofotenbanans sammanbindning ett fullbordadt faktum.

Den högtidliga invigningen i närvaro af landsfadern kommer först att äga rum i sommar, men från och med den nu fullbordade skenskarfningen är likväl banan öppnad för allmän trafik.

Den svenska bandelen är till Riksgränsens station 229,3 km. lång och genomlöper tre tunnlar, under det att för den norska sträckan med en längd af endast 41 km. icke mindre än 17 tunnlar måst sprängas. Det är alltså ett ovanligt omfattande arbete, som nu blifvit utfördt i själfva ödemarken.

Invigningståget, bestående af sju vagnar, afgick kl. 8.20 på lördagsmorgonen. Som representanter för Sverige medföljde å tåget chefen för Sveriges statsbanor, generaldirektör Theodor Nordström, distriktschefen grefve Carl Taube, byrådirektören vid banafdelningen

SKENSKARFNINGEN VID RIKSGRÄNSEN. 1. DE SVENSKA OCH NORSKA TÅGEN MÖTAS VID RIKSGRÄNSEN.

2. JÄRNVÄGSCHEFERNA HOPSKRUFVA DEN SISTA SKENSKARFVEN. BORG MESCH FOTO.

S. H. Wikland samt öfveringenjör T. Sundberg.

Kl. 12.20 ångade det svenska tåget sakta in på Riksgränsens väldiga bangård, där det norska invigningståget redan väntade. De båda ånghästarne stodo nu midt emot hvarandra på sista skenan. Cheferna för svenska och norska statsbanorna möttes. Hopknäppningen skedde kl. 12.30, därvid 4 blankpolerade skarvfjärn jämte skrufvar och muttrar användes. Under tystnad togo järnvägscheferna hvar sin polerade skrufnyckel och hopskrufvade de båda skenorna. Då det var gjordt, yttrade generaldirektör Nordström följande ord:

»Nu är sista länken knuten i det betydelsefulla bandet, som här förenar brödrafolken. Lände det dem båda till styrka, kraft och välsignelse! Lefve brödrafolken och deras konung!»

Vi meddela i dagsnumret ett par bilder från ceremonien, tagna speciellt för Iduns räkning af vår nordligaste fotograf.

EN MODER OCH EN FADER.

DE VORO GRAN-NAR och umgängesvännen och sorgen slog nära nog samtidigt ned i bådast familjer. Fru Örn stod plötsligt, från att na varit en af lycka och välstånd hägnad hustru, såsom en värlös änka med fem minderåriga barn.

Åtta hundra kronors årlig pension var allt hon i ekonomiskt afseende hade att trygga sig till. Direktör Hedman hade varit hennes hjälp och stöd vid boutredningen, men knappast hade denna blifvit ordnad, innan han stod som en nedböjd änkling med tre moderlösa barn.

»Stackars små barn,» sade fru Örn och såg med en medlidsam blick på de moderlösa, men därpå vände hon sig till Hedman, »de ha dock en far, och det innebär huld och skydd, vård och uppfostran.» Och hennes blick blef ångestfull, då hon tänkte på de fem barn hon hade att sörja för och hjälpa fram i världen.

»Ja,» sade han och tryckte deltagande hennes hand. »I det fallet blifva ju mina små lyckligare ställda.»

Kort därpå flyttade fru Örn till närmaste universitetsstad. Hon tog emot inackorderingar och förde ett i hög grad sträfsamt lif.

Det gick ur hand i mun, men det gick dock utan att de fem barnamunnarne någonsin behöfde blifva omättade. Och småningom utvidgade hon sin verksamhet alltmera, och det ena matlaget studenter hann knappast bespisa, förrän det andra tog vid.

De tre moderlösa små barnen blefvo omhuldade och tillgodosedda på bästa sätt. Hade deras pappa varit i de omständigheter, att de små verkligen behöft så många vänners intresse och deltagande, hade det kanske knappast kommit dem till del i så rikligt mått som det nu gjorde. Efter något år började emellertid pappa undra, huruvida icke barnens bästa kräde att han gifte om sig, och ju mer han funderade, ju klarare kom han till insikt om, att det var väl så mycket för deras som sin egen skull han slutligen gaf dem en styfmoder.

Från den tiden funno barnen många sina kvinnliga vänners intresse betydligt bleknadt, och de små befunnos ej längre just hvarken så söta eller så märkvärdiga. Men styfmodern var snäll, och pappa var lika öm och smeksam emot dem, och de voro på intet sätt att beklaga. Efter ett år föddes en liten halvbror. Barnen voro öfverlyckliga och tröttade ej på att beundra den lille. »De äro långt mera förtjusta i honom än i hvarandra,» anmärkte styfmodern. Och pappa log själf förnöjdt samt menade, att barnens egen mor icke kunnat vara mera öm och god mot dem än deras styfmoder. Och detsamma brukade han säga till andra, och det med en sådan belåtenhet, att man nästan frestades att tro, att bytet för barnen var att betrakta som en verklig fördel.

Allt efter som åren ledo, fingo barnen det ena halfsyskonet efter det andra. Direktör Hedmans inkomster började tagas hårdt i anspråk. Hans hustru menade, att det knappast stod till att göra några inskränkningar. Man måste ju i deras ställning bo någorlunda hyggligt. Kläda sig måste man ju göra ungefär som andra. Deras lefnadssätt kunde knappast vara enklare, och huru ofta unnade de sig några nöjen? Nej, fru Hedman visste med sig, att hon i sitt hus iakttog sträng ordning och beräkning. Och däruti kunde mannen inte annat än gifva henne rätt, men det blef allt svårare att tänja ut de åttatusen kronor han hade i årsinkomst.

*

Många år af slit och mödor hade gått, när fru Örn började kunna unna sig någon ro och lätta på arbetsoket. Men nu voro ungarna släppta ur boet och hon hade blott sig själf att sörja för. Det kom öfver henne en längtan att återse den ort, där hon lefvat sin lyckligaste tid, samt att besöka den graf, som under alla dessa år hvarken varit uppsökt af maka eller barn, huru ofta de än i tankarna vallfärdat dit.

Lifförsäkrings-Aktiebolaget

VICTORIA STOCKHOLM.

Exempel på af Victoria verkställda vinstutdelningar till delägare i 15 års vinstklass.						
Tabell	Försäkrings- premiens- nummer	Beträknad inbetalad	Försäkrings- summa Kt.	Under vinst- perioden inbetalda premier Kt.	Vinst- belopp Kt.	Vinst i proc. af inbetalda premier
I	2127-8	25	5,000	1,402.50	193.77	13,8
d:o	1998	35	5,000	1,830. —	288.27	15,8
III-10-år	2171-5	25	5,000	2,153. —	511.99	23,8
d:o	1585-6	39	10,000	5,530. —	1,418.13	25,8
III-15-år	1358	24	5,000	2,402.70	500.37	20,8
d:o	1295-6	35	5,000	2,982. —	647.64	21,7
III-20-år	1419-20	26	5,000	2,079.16	393.86	18,9
d:o	2121	35	5,000	2,427.01	489.19	20,8

Försäkringstagarne erhålla tre fjärdedelar af årsvinsten.

Svenska

Kompositionslindefabrikens välkända tillverkningar af **Kragar, Manschetter** och **Bröstveck** för Herrar, Damer och Gossar, hvita och kulörta, rekommenderas.

OBS! Ingen tvätt och strykning.
I parti från

Svenska Kompositionslindefabriken
FRESK & AKERBLUM

STOCKHOLM.

Riks- 38 33. Allm. 16893

Och en dag stod hon åter vid den anspråklösa grafsten, på hvilken hennes makes namn stod ristadt. Det var så godt som oläsligt, och den enkla värden var sned och lutande. Det fanns ingen sittplats vid grafstället, men fru Örn kände i denna stund icke något behof af fysisk hvila, hon stod försjunken i en långvarig sinnets och själens sabbatshvila; hon hade förrättat ett drygt dagsverke sedan hon stod här sist, nu var det lyktadt och hon hade rätt att draga andan och försjunka i minnen.

Slutligen vände hon sig åt sidan. Namnet: »Ellen Hedman» lyste emot henne från en solid vacker grafvård. Hon gick bort till vännens graf. Af tidningarna hade hon sett att Hedman var omgift, annars hade hon under alla dessa år intet sport om familjen. Han var en af de få vänner från fordom, som ännu funnos kvar i staden, och hon ämnade söka upp honom. Hon ville gärna se Ellens barn. — De voro vuxna nu, de såsom hennes egna.

Då fru Örn återvände från kyrkogården, mötte hon Hedman i ett gathörn. Hon igenkände honom strax, men han fick först efter ett par ögonblick klart för sig att denna åldrade kvinna kunde vara fru Örn. Han var lika vänlig som i gamla dagar. För ögonblicket hade han emellertid mycket brådtom, men hon måste lofva att äta middag hos honom och hans hustru. De skulle bjuda fru Örn gamla vän, fru Hallberg som sällskap.

Fru Örn blef helt varm om hjärtat öfver den vänlighet hvarmed hon möttes hos Hedmans. Men när hon betraktade fru Hedman och sin gamla vän Anna Hallberg, erfor hon en besynnerlig känsla af underlägsenhet och kände plötsligt, att dessa år af slit och arbete gjort henne helt olik dessa väl bibehållna och soignerade kvinnor. Den eleganta, bortskämda fru Örn, de mindes, med de veke dragen, de förtjusande händerna och det mjuka, halft loja sättet, att röra sig, var också knappast igenkänligt i denna afmagrade, kantiga kvinna, med de framåtböjda skuldrorna och de något tvärhuggna rörelserna.

»Det var otur att ingen af mina äldsta barn skulle vara hemma,» sade Hedman till fru Örn. »Sven har tjänstgöring i dag — han är anställd vid posten — och Mary reste i morse ut på landet, men de komma hem vid sjutiden, så ni får i alla händelser se dem. Ernst, den yngsta af barnen i mitt första gifte, är i Amerika, där han är ingenjör och har det utmärkt bra. Här ser fru Örn den äldste af barnen i mitt andra gifte, Arvid. Han studerar juridik.» Arvid bockade sig med en något spotsk och själfmedveten hållning och drog sig därpå tillbaka. »Godt hufvud på pojke,» vände sig Hedman med en viss stolthet ånyo till henne, »allt tyder på att han har en vacker framtid för sig.» Han presenterade tvänne döttrar och ännu en son. »Frans är ännu ej student; han går emellertid med löjtnantsfunderingar, men de torde väl knappast kunna realiseras. Det är en för dyr och brödlös bana för dem, som inte ha förmögen pappor. Men mamma tycker allt, att det skulle vara roligt att få se sin gosse i uniform,» tillade han raljerande och förde fru Örn till bordet, i det han gaf en vink åt unge Arvid att afbryta sitt gnabb med yngsta syster och lotsa fru Hallberg till bords.

Efter middagen blefvo de äldre ensamma. Hedman frågade efter fru Örn's barn.

»Wilhelm, den äldsta är läkare. Han och er Sven voro klasskamrater, fast Sven alltid satt primus.» Det flög för fru Örn, hur hon ibland känt jalousie öfver att lekkamrater alldeles fördunklat hennes egen gosse.

»Jag trodde säkert att Sven skulle kommit att gå den lärda vägen.»

»Många af de studerande banorna äro ju inte stort annat än ett proletariat,» sade Hedman. »Sven hade nog håg att ägna sig åt studier. Men jag var just ej för det. Det var inte lätt att hålla honom vid universitetet, då alla de andra barnen ännu voro ouppfostrade, och så gick han förstänligt nog in vid posten och har det nu synnerligen bra. Det är blott på ett tillfälligt förordnande han är här i staden. Men det är ju till stor glädje både för honom och oss.»

»Jag fann naturligtvis läkarebanan väl dryg för Wilhelm,» sade fru Örn. »Men han hade en så brinnande lust. Och sedan han blef student, försåg jag honom med föga mer än kost och husrum, i öfrigt drog han sig fram själf.»

»Ja, det ställer sig naturligtvis helt olika för den som bor i en universitetsstad. Nå lilla Signe, Marys jämnåriga?» frågade han.

»Det gafs ju lättast tillfälle för henne att utbilda sig till lärarinna på den akademiska vägen, så hon tog filosofie kandidatexamen. Så var hon lärarinna ett par år, men i fjol gifte hon sig.»

»Å tusan, blef hon en lärd dam,» sade Hedman. »Och gick ändå ästad och gifte sig; det var ju att kasta bort lärdomen.»

»Så Ludvig pratar,» sade fru Hedman, som först nu slöt sig till de samtalade och gaf sin man en skämtsamt ogillande blick.

»Min lilla Mary har däremot intet sinne för lärdom,» sade Hedman. »Hon ligger mera för det husliga och är mycket allvarlig och förstänlig. Hon är så skicklig i konstväfnad, och arbetar och plitar och förtjänar en hel mängd pengar på sina bonader och gobeliner och grannlåter. Nå, fru Örn's andra gossar?»

»Sten är präst. Helge hade ingen läslust, utan slutade därför i sjätte klass. Sedan gick han igenom en handelsskola och har nu en bra kontorsplats i Göteborg. Och Georg är ingenjör. Om han icke varit yngst, hade jag väl knappast gått i land med att hålla honom i Stockholm. Men som de båda äldsta gossarna vid denna tid redde sig själfva, och äldste bror till och med kunde gifva yngste bror ett och annat godt handtag, så gick det bra. Värst var innan han kom in vid tekniska högskolan; tillloppet är ju så stort, att de blott välja ut dem, som ha vackraste betyg. Georg fick därför gå och vänta ett helt år. Nåja, tiden var ju inte bortkastad. Han arbetade på en mekanisk verkstad hemma och kompletterade sina studentbetyg, och året därpå lyckades han komma in.» Fru Örn afbröt sig, hon hänfördes för lätt att utbreda sig om sitt älsklingsämne: barnen. »Nå, men Ernst är ju också ingenjör; han måtte lämnat institutet innan Georg kom dit?»

»Ernst gick den praktiska vägen,» svarade Hedman.

»Jaså, Chalmerska skolan?» framkastade fru Örn.

»Nej, han har utbildat sig helt och hållet praktiskt. Studentexamen tog han liksom Sven, det är ju alltid en merit, och då vi ha fullständigt läroverk här i staden, ville jag naturligtvis att de skulle gå skolan ut. Där efter kom han på kontor. Men han trufdes ej med detta slags arbete, utan reste till Amerika på vinst och förlust. Det skedde mycket mot min vilja. Men han har emellertid slagit sig bra fram. Men arbete får man därute; han hade också krafter, den gossen, och frisk och käck och oförfärad det var han.»

»Ja, Amerika tycks riktigt ha varit rätta fältet för honom,» sade fru Hedman. »Men

Säljes i alla väl sorterade Manufaktur- & Herrekliperingsaffärer.

det var rätt vemodigt att släppa af honom, det var en så snäll och glad gosse.»

»Ja, det var inte så utan, att han var litet favorit hos mamma,» sade Hedman.

»Så du talar! Jag har väl aldrig haft någon favorit bland barnen?»

»Nej, du har visst ingen skillnad gjort mellan dina styfbarn och dina egna. Georg var ju heller inte din egen gosse, fast mamma kanske giömt det,» sade Hedman ömt.

Men det hade kommit en underlig förstämning öfver fru Örn. Hon erfor inte längre någon lust att tala om sina barn eller att utveckla något af sin moderliga stolthet, utan samtalet flöt in i andra färör.

Framåt aftonen kom Sven hem. Det var en lång och gänglig man, med något tungsint i ögonen och en viss försagdhet i sitt väsen. Fru Örn tänkte på den lille Sven, som varit en så käck och duktig liten krabat. Var det kanske genom att hafva kommit på orätt hylla, genom att icke få bruka sina pund och erfara verklig arbetsglädje, som han tappat glädthet och själfkänsla?

»Har det varit något missöde med posten söderifrån? Det kom ingen tidning,» sade unge Arvid.

»Jag vet inte. Jag har inte med tidningarna att göra,» svarade Sven.

»Jaså, är arbetsfördelningen så strängt genomförd inom postverket?» sade Arvid med lindrig öfverlägsenhet.

(Forts.)

DRICKSPENNINGSYSTEMET I HEMMEN.

DEN OUTSLITLIGA drickspenningfrågan har åter börjat dryftas i pressen, och skilda insändare föreslå mer eller mindre lättvindiga metoder för bortskaffande af hotellens och restauranternas drickspenningssystem.

Tanken härpå förde mig in i så att säga hjärtat af samhället, in i våra hem, och jag ber att medels denna artikel i Idun få säga ett ort till vårt lands husmödrar.

Hur är det möjligt, att en värdinna, i ett hem kan tillåta att familjens vänner och bekanta, som gästa hemmet, betala hennes aflönade tjänare den hjälp de i hennes hem erhållit? Vid närmare eftertanke inser man nog, att det är mindre fint och oförenligt med civiliserad hänsynsfullhet. Det var min egen hustru, som förde min tanke härpå, då jag en gång hörde henne säga till en väninna, som någon tid gästade vårt hem: »Jag måste säga dig det, ifall du ej vet det — inga drickspenningar i mitt hem. Jag aflönar själf mina tjänare.» I de flesta hem tillåtas ej familjens anhöriga att betala drickspenningar till tjänarna. Hvarför ej utsträcka denna sed också till vänner och bekanta, som gästa hemmet? Endast i fall då gästen erlägger afgift för vistelsen i familjen borde drickspenningar till tjänaren toleras. Tjänaren är af husmodern stadd att mot lön utföra de föreligganden husmodern ger henne. Att den husmodern, som ej tillåter sina gäster att betala hennes tjänare, visar fin takt, kan ej vid närmare eftertanke bortresonneras.

Men saken har en annan synpunkt. Drickspenningssystemet är för tjänaren demoraliserande. Han lär sig att fika efter betalning för hvarje tjänst, han lär sig att ej skatta penningens värde och han blifver i sina behov nyckfull och oregelbunden allt efter tillfödet af drickspenningar.

Vill man närmare studera detta, kan man få ett godt tillfälle därtill i den lilla staden Enköping, som årligen besökes af flere hundra resande. Min hustru vistades där några månader under doktor Westerlunds behandling och bodde i ett af de s. k. sjukhemmen i staden. Vid sin afresa från staden frågade hon sjukhemmets värdinna, om tjänstflickan var aflönad eller ej, och fick svaret, att hon så var. Som sjukhemmet var ett vanligt enkelt hem utan några som helst af sjukhus' bekväma och dyra inrättningar, och priset ändock var så högt som 6 kr. för dag, försöd hon, att tjänaren hade sin väl förtjänta och tillräckliga lön och lämnade henne vid afresan tio kr. som drickspengar. Som svar härpå fick hon se en rynkad näsa och ett förmätet hopskrunkande af

sedeln, innan den stoppades i fickan. Och detta florerar omkring en af vårt lands störste och oegennyttigaste män.

Det må i detta sammanhang för jämförelsens skull tillåtas mig att omnämna, hur doktor Westerlund på min hustrus förfrågan hvad hon var skyldig honom för flere månaders vård, svarade: tjugo kronor. Och den aflönade tjänstflickan tog föraktligt tio kr. som drickspengar.

Här har en mängd människor medvetet eller omedvetet demoraliserat med sina — tillåt mig säga — dumt tillyxade drickspengar. Men huru få bort drickspenningssystemet ur hemmen?

Jo, metoden är enkel nog. Tills den tid kommer, att drickspenningssystemet är ett minne blott, behöfver värdinnan endast säga till sin gäst: »Tillåt mig göra er uppmärksam på, att jag aflönar själf mina tjänare. Inga drickspenningar i mitt hem.»

Och gästen skall i sitt hjärta gifva henne sitt erkännande för visad fin takt.

GIFT MAN.

VÅRA PANSARFARTYG.

UNDER RUBRIK »Tre månader som eldare på Dristigheten» har en värnpliktig, som under den förfutna sommaren i ofvannämnda egenskap på detta fartyg fullgjort sin första tjänstgöring, i eder tidning lämnat en skildring af lifvet ombord. I ett par punkter är dock den läsvärda framställningen af den beskaffenhet, att den kan bibringa personer, hvilka sakna tillräcklig fackkunskap för att rätt bedöma saken och därför utan vidare taga den för god, en felaktig uppfattning om de motiv, som äro ledande vid konstruktionen af våra fartyg eller med andra ord komma dem att tro, det befälets bekvämlighet och utrymme af olika slag gå i första rummet, men de nyttiga ändamålen i andra. Då detta i intet afseende är fallet och en falsk uppfattning skulle kunna verka hämmande på nationens ofervillighet för sjöförsvaret vid behöfliga nybyggnader, anser jag mig böra inlägga ett genmäle samt påvisa, hvarför förhållandena äro såsom för närvarande är fallet.

Eldrummen på våra 1:a kl. pansarbåtar äro små; den saken hvarken kan eller vill jag bestrida. Och önskligt vore helt visst, att de vore större. Ty om man vill få fram den största möjliga effekt ur pannorna, bör man naturligt nog göra arbetet så lätt som möjligt för eldarne. Här torde äfven vara platsen att påpeka, det författaren i en annan mindre farlig anmärkning äfven i viss mån klagar i ojordt väder, när han nämligen talar om, huru svårarbetade våra vattenrörpannor äro i jämförelse med vanliga sjöpannor. De få icke alls jämföras med dem. Ty för så väl pannornas placering som för deras konstruktion äro helt andra principer gällande än å civila båtar. Det är pannornas effektivitet, som här går i första rummet, och ej lättheten att elda eller slaggas dem o. s. v., hvilket allt, ehuru ej att förbise, måste komma i andra hand. Och för placeringen gäller att framför allt få pannorna så väl skyddade som möjligt, äfven om eldarne härigenom få det något obekvämt vid uttagning af askan m. m. Men vi återgå till eldrummen. Det är de för deras storlek bestämmande faktorerna, som vi skola undersöka, och i hvad mån »vin- och matkällare samt salonger» inverka på dem.

Vid konstruktionen af ett pansarfartyg af den storlek och styrka, som våra pansarbåtar af 1:a kl. äga, ligger den största svårigheten i att inom det lilla begränsade deplacementet kunna bibringa fartyget ett tillräckligt mått af offensiv och defensiv styrka — af kanoner, fort och pansar. Det är vikten, som sålunda spelar en så stor roll. Att t. ex. vid nybyggande af en 1:a kl. pansarbåt öka antalet medelsvåra (15 cm.) kanoner med 2 i jämförelse med ett föregående fartyg, låter sig icke utan vidare göra. Detta medför också en ökning i ammunitionsutredningen och en ökning af pansaret till skydd för dessa kanoner. För att fartyget skall kunna bära och få plats för allt detta, blir nödvändigt att öka fartygets deplacement, dess storlek. Förhållandet är samma vid bestämmande af öfriga detaljer. Man måste vid konstruktionen noggrant bestämma vikten af de olika delarne af fartyget. På ett fartyg af det slag, som våra 1:a kl. pansarbåtar tillhöra, är, just af ofvan anförda

* Jag förmodar, att författaren med salonger menar det för chef, officerare och underofficerare afsedda utrymme, hvaribland dock mig veterligt endast finnes en liten salong, nämligen chefsens eller högste befälhafvarens, där sådan är ombord embarkerad. Officerarnes gunrum och underofficerarnes mess äro inga salonger utan deras matsalar.

TILL BEREDANDE AF JULKLAPPAR!

TRÄARBETEN, såsom fönsterbord, pallar, kistor, skåp — större och mindre, skrin, ramar m. m.

GLÖDRITNINGSAPPARATER, FÄRGER och BETSAR.

Allt i stort urval och till mycket låga priser hos

Wilh. Becker,

Kongl. Hofleverantör, Stockholm.

5 Malmtorgsgatan 5.

skäl, icke hela fartyget, skyddadt af pansar i vattenlinjen. En stor del af fartyget, nämligen dess båda ändar, äro oskyddade. Inom det skyddande pansaret — det s. k. citadellpansaret — måste då alla fartygets mest vitala delar förläggas. Dessa delar äro framför allt maskiner och pannor med de mellan och omkring pannorna liggande eldrummen. Det är ju då ganska tydligt, att eldrummen, för att ej onödigtvis förstora citadellpansaret med därpå följande konsekvenser, blifva begränsade till det minsta, som man med hänsyn till möjligheten att sköta pannorna anser vara lämpligt. Vill man åter öka eldrummens storlek, måste man öka gördelpansarets tyngd och fartygets deplacement, d. v. s. man ökar i en hög grad fartygets anskaffningskostnad. Man torde också i regel kunna säga, att ju större fartygen äro, desto större och luftigare äro eldrummen.

Gör man nu en undersökning af det inflytande, som »vin- och matkällare samt salonger» utöfvar på eldrummens storlek, så finna vi, att detta inflytande är intet, och att de äro alldeles oberoende af hvarandra. Finnes något samband dem emellan, torde det förr ligga däri, att utrymme på det ena området ökas samtidigt som på det andra, nämligen när fartygets storlek ökas. Under det att den för eldrummen afsedda platsen måste vara den mest skyddade i fartyget, är däremot förhållandet med befälets och underbefälets bostäder raka motsatsen. Man tager därtill sådana platser, som ligga såväl ofvanför pansardäck som citadellpansar. Beträffande källare användas hertill — fartygets proviantrum, d. v. s. i första hand manskapets källare samt å en del fartyg underofficerarnes källare undantagna — ett par af de närmast ofvan pansardäck liggande s. k. vattenlinjecellerna, hvilka äro lika litet skyddade, och hvilka icke kunna användas annat än till källare och förrådsrum. I intet fall användes någon del af fartyget, som utöfvar minsta inflytande på eldrummens storlek, till något sådant ändamål. På opansrade fartyg blir förhållandet i någon mån annorlunda; och i regel äro också eldrummen något rikligare tilltagna på åtminstone de nyare af dessa.

Jag har med dessa ord för Iduns läsare, hvilka måhända undrat öfver de vid byggandet af våra örlogsfartyg rådande principerna, velat påpeka, att felen vid konstruktionen af dem åtminstone ej ligga i de af förf. till ofvannämnda artiklar påpekade afseenden.

Bland andra anmärkningar gör förf. den, att antalet eldare är 3 gånger så stort som på civila båtar, hvilket han tyckes anse onödigt. Jag undrar, huru det skulle smaka med ett halft eller kanske ett helt dygns forcering med ett antal eldare som voro tredjedelen af det nuvarande? Sådant kan inträffa i krigstid, liksom också det kan inträffa, att åtskilliga eldare af en eller annan anledning blifva urståndsatta att arbeta.

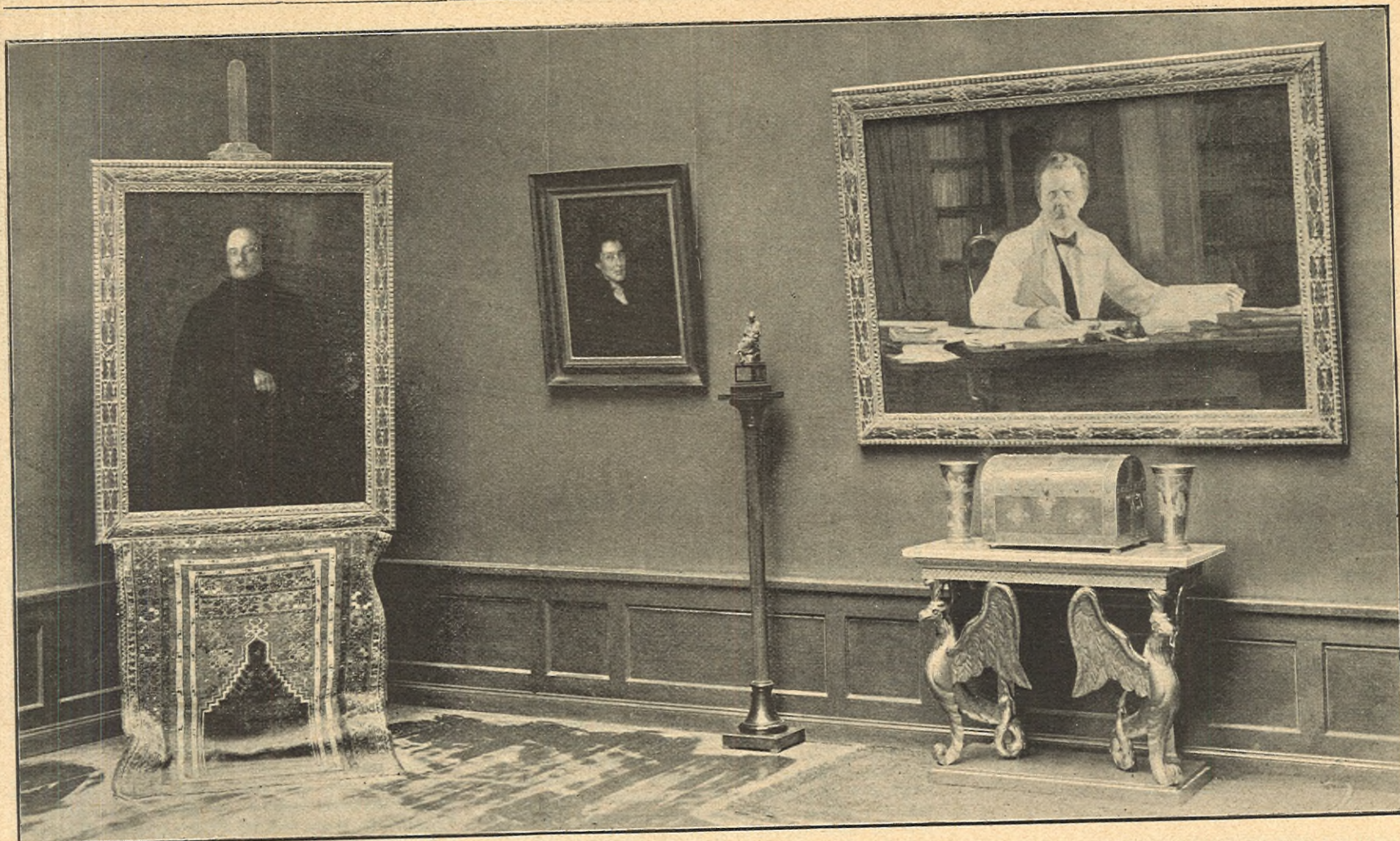
Slutligen anmärker förf. på det som han kallar söndagsarbetet, d. v. s. den rengöring och putsning, som äger rum om söndagsmorgnarna. För det första lämnar förf. här en oriktig uppgift, ty putsningen och rengöringen pågår ej från kl. 5 till 9 fm. Den första klädseln, tvättning och skaffning taga också en del af denna tid i anspråk. För det andra torde det vara minst sagt berättigadt att man på söndagsmorgonen ser till, att fartyget är snyggt, hvilket man ej har tid till dagen förut. Det undras mig, om det aldrig pläggade städas dessa morgnar i författarens föräldrahem? För öfrigt måtte förf. haft mycken tur i valet af de fartyg inom handelsflottan, på hvilka han farit; då han med pretentioner på att blifva trodd säger, »att söndagsarbete aldrig får förekomma, när skeppet ligger i hamn.»

H. G.

Röda Rabattmärken

samlar nu hvarje praktisk husmoder, ty på detta sätt erhålles mängen *prydlig* och *nyttig* artikel för *hemmet*.

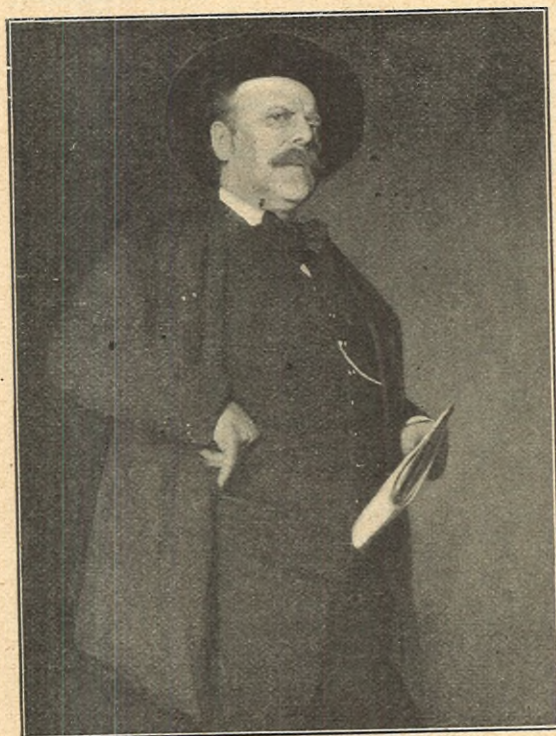
Utställningar äfven i NORRKÖPING och SÖDERTELJE.
Svenska Rabattmärkes Akt. Bol.
Drottninggatan 74, Stockholm.

FRÅN HJ. NORRSTRÖMS OCH BRÖDERNA ÖSTERMANS UTSTÄLLNING Å KONSTNÄRSHUSET. PORTRÄTT AF GUNNAR WENNERBERG AF EMIL ÖSTERMAN, ETSADT SKRIN I KOPPAR AF HJALMAR NORRSTRÖM M. M. A. BLOMBERG FOTO.

EN KONSTUTSTÄLLNING.

I KONSTNÄRSHUSET vid Smålandsgatan pågår sedan i söndags en af de kända porträttmålarna bröderna Emil och Bernhard Österman samt ståletsaren Hjalmar Norrström anordnad utställning till förmån för de nödlidande i Norrland, hvilken utställning, fränsedt det behjärtansvärda ändamål för hvilket den tillkommit, förtjänar att för sin konst-

PORTRÄTT AF LANDSKAPSMÅLAREN REINH. NORSTEDT AF EMIL ÖSTERMAN.

närliga haltfullhet uppmärksammas af vår publik.

Af hr Emil Östermans pensel märkas två ypperligt utförda porträttgrupper af major C. G. Platen med sina båda söner samt af fru Platen och hennes dotter. Den förra gruppen är här afbildad. Samme konstnär utställer äfven ett mycket liffullt porträtt af artisten Reinhold Norstedt, likaledes här återgifvet.

Å lokalens högra kortvägg paraderar hr Bernhard Österman med ett delikat porträtt af Gluntarnes oförgätlige diktare Gunnar Wennerberg; statyetten till vänster, den med förträfflig konst modellerade bondkvinnan, har till upphofsman hr Hjalmar Norrström. Vidare möta oss på samma sida ett kvinnoporträtt af Bernhard Österman samt porträtt af finnen L., af Emil Österman.

Framför Wennerbergsbilden står ett särdeles vackert skrin i koppar, ett verk af Hjalmar Norrströms konstskickliga hand. Men denna artists förnämsta verk på utställningen är ett briljant skåp i försilfrad och förgylld koppar, utarbetadt i rococostil och dekoreradt med flygande måsar. Likaså utställer hr N. en en hel del konstnärligt etsade stålarbeten såsom sköldar, däraf en med motiv ur Perseus-sagan, bågare m. m.

Men vi återkomma ännu en gång till porträtten för att påpeka Bernhard Östermans charmanta kvinnobild i empire framställande fru Lindström på Trystorp. Figuren är framställd i varm lampskensbelysning och är målad med en känslighet, som alldeles ypperligt harmonieras med det lyriska motivet.

Tyvärr har kameran ej visat sig mäktig att tillfredsställande återge den varma lampljus-tonen, som utgör tafflans charme, hvadan vi måst afstå från att reproducera konstverket

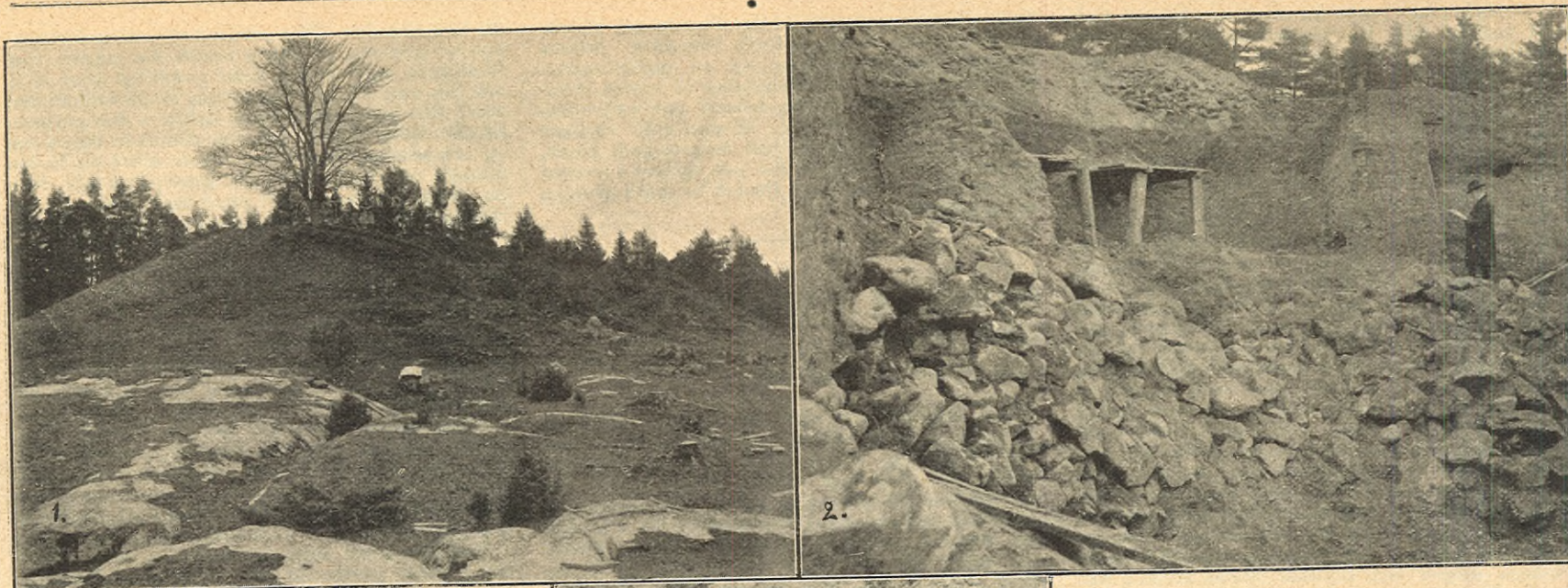
och endast påpeka dess tillvaro som en af utställningens pärlor.

»BJÖRN PÅ HÅGA'S GRAFHÖG.»

DETTA IMPOSANTA FORNMINNE, beläget vid byn Håga en halftimmes väg väster om Uppsala, har nyligen på föranstaltande af prins Gustaf Adolf och ander

MAJOR C. G. PLATEN MED SÖNER. PORTRÄTTGRUPP AF EMIL ÖSTERMAN.

hans medverkan blifvit vetenskapligt undersökt.

På begäran af Iduns redaktion meddelas här några bilder från utgräfningen. Bild 1 visar högens utseende, då de första spadtagen togos. I en skogsbacke, där berghällarne gå i dagen, reser den sig till 7—8 meters höjd, 46 meter i diameter, med en ring af stora stenar kring foten och en hög lönn på toppen.

I bild 2 se vi högens inre: öfverst ett jordlager af 2—3 meters mäktighet, därunder ett ännu väldigare stenröse. Djupt nere i detta röse (ungefärligen i bildens högra nedre hörn) anträffades, sedan undersökningen pågått i tre veckor, ett fynd af synnerlig märklighet. Jämte brända människoben lågo här ett nära 80 cm. långt bronssvärd och ett stort s. k. glasögonformigt bronsspänne, bestående af två runda skifvor förenade med en båge samt en vid denna fästad nål. På bild 3 kan man kanske vid närmare granskning urskilja vid *a* svärdets öfre del, vid *b* spännets ena skifva och nedanför *c* rester af ekträ, som torde härröra från en urhålkad ekkista, hvori fyndet legat.

Båda bronsföremålen äro försedda med rikt ornerade guldbeläggningar och äro af former karaktäristiska för den 4:de af de 6 perioder, hvori professor Montelius indelat den nordiska bronsåldern. Genom jämförelser med fynden i sydligare länder har han också kunnat närmare datera denna period till omkring 1000 år före Kristi födelse, d. v. s. ungefär konung Davids tid!

FRÅN UTGRÄFNINGARNA AF »BJÖRN PÅ HÅGAS HÖG» UTANFÖR UPSALA. 1. HÖGEN VID UTGRÄFNINGARNAS BÖRJAN. 2. HÖGEN EFTER GENOMGRÄFNINGEN. 3. PLATSEN FÖR DET MÄRKLIGA 3000-ÅRIGA FYNDET. (a. BRONSSVÄRDETS FÄSTE. b. SPÄNNBUCKLAN. c. RESTER AF EKKISTA.)

Men Björn på Håga var ju en kung på 800-talet *efter* Kr. föd.! Ja, det är säkerligen icke heller han, som legat i högen, utan med honom förhåller sig sålunda. I den isländska Hervararsagan berättas det om denne Björn, som delade Sveariket med sin broder Erik i Uppsala: »han byggde det ställe, som heter

'vid Högen' (*at Haugi*), och han blef kallad Björn vid Högen.» Högen måste således ha funnits där före Björns tid! Att detta ställe »vid Högen» är detsamma som det nuvarande Håga, hvilket 1600-talets forskare antagit, kan icke säkert bevisas, men förefaller ej osannolikt.

O. A.

I FÄRGERNAS VÄRLD. ETT BESÖK I WILH. BECKERS FÄRGHANDEL.

DÅ OCH DÅ har Idun i ord och bild riktat sina läsares uppmärksamhet på ett eller annat af vår storindustris etablissemang eller på något af vår handelsvärlds mest framskjutna affärshus, hvilka genom sin verksamhet visa hvad svensk företagsamhet kan leda till, då den utvecklas i rätt riktning och styres af skickliga krafter. I dagsnumret äro vi åter i tillfälle påpeka tillvaron af en betydande affär, och denna gång af en sådan art, som ganska nära berör våra konstnärliga och vetenskapliga kretsar och kan sägas tjänsigöra som deras furnissör, nämligen den öfver hela Skandinavien välkända Wilh. Beckers färg- och kemikalieaffär, Malmstorgsgatan härstädes.

Dess grundläggare, herr Wilhelm Becker, har från en ringa början på 1860-talet genom ihärdigt och redbart arbete gifvit denna affär en för våra förhållanden storartad utveckling. Häri har han haft ett kraftigt stöd af affärens förre disponent, men sedan förra året dess chef och innehafvare, herr Herrmann Gentele, hvilken genom skicklighet och framstående ledareförmåga befast firmans anseende. Försäljningslokalerna i hufvudaffären, Malmstorgsgatan 5, äro elegant, men

BECKERS FÄRGHANDEL I STOCKHOLM. 1. WILH. BECKER. 2. HERRMANN GENTELE. 3. KEMIKALIEAFDELNINGEN. 4. MÅLERIAFDELNINGEN. A. BLOMBERG FOTO.

på samma gång praktiskt inredda. Längst ned, med ingång från Kardiansmakaregatan, är den egentliga färghandeln belägen med sitt väl ordnade, stora urval af torra och oljerfina färger, fernissor och penslar. I afdelningen för artist- och ritmateriel råder en synnerligen liflig verksamhet. Där träffar man dagligen bland den öfriga stora kundkretsen många af våra förnämsta artister, som göra sitt urval bland den rika samlingen af tubtärger, dukar, penslar och öfriga utensilier. Högre upp med ingång från Malm-torgsgatan är den s. k. Kemikalieafdelningen, hvilken, utom kemikalier och droger, äfven omfattar förbands- och sjukvårdsartiklar, parfymer m. m. Afdelningen har en påfallande likhet med en apoteksinrättning, dock med rikhaltigare sortiment af rena och tekniska kemikalier m. m. Den förestås jämväl af en farmaceut, hvilken med omsorg och sakkämedom samt med biträde af en duglig personal på ett lyckligt sätt leder denna viktiga gren af affären. Till följd af redbar och omsorgsfull expedition kan också affären till sina kunder räkna såväl läkare och lasarett som vetenskapliga läroanstalter. De flesta kemikalierna tagas från Scherings och Merchs berömda fabriker, hvilka äga bästa rykte för sina fabriker. De för det dagliga lifvet och hushållsekonomien nödvändiga droger och kryddor finnas äfven i rikt urval. Varorna förvaras i glaskärl med inslipade proppar, eller, om det är i disk- och hyllacken, i dubbla lådor för att hålla dem rena och dammfria. Förbandsartiklarne, bomull, bindor och gas, i olika förpackningar, ligga i en mönstergeordning sorterade i sina bestämda fack och lådor. En städning med olika slag af oljeduk, taff och battist vis-är, att firman äfven på detta område är värförädd. Hvad sjukvårdsartiklarne beträffar, tyckes affären kunna uppbyta t. o. m. stora fordringar. I skyltskapen synes en mångfald af rondskåtar, stickbäcken, sköljkanuor, slangar, enklare kirurgiska instrument m. m. — för att nu icke förbigå den långa raden af glasburkar med olika slag af dinappar.

En särskild uppmärksamhet väcka de praktiskt inredda och innehållsrika samarlådorna, hvilka äfven levererats till många hem, fabriker och verkstäder. Bland andra har Stockholms brandchef inköpt sådana för brandkårens räkning. Firmans nyutkomna illustrerade priskurant ger för öfrigt en god föreställning om hvad affären kan prestera. — Utom denna hufvudaffär äger firman tvänne filialer: den ena på Stora Nygatan och den andra på Götgatan. Fabriken utveckling är äfven betydlig. Dess fabriksalster i färger, fernissor och vissa kemiskt tekniska preparater ätnjuta berättigadt anseende ej endast inom landet utan firman kan sedan årtal tillbaka äfven glädja sig åt en liflig export i rätt stor skala, särskildt till Norge, Danmark, Finland och Ryssland.]

UR DAGSKRÖNIKAN.

EN SJUKSKÖTERSKEBYRÅ. Fredrika-Bremer-Förbundet, hvilket alltsedan år 1889 haft platsförmedling för sjuksköterskor såsom en underafdelning vid sin byrå, har nyligen öppnat en fristående afdelning för denna del af sin verksamhet, förlagd till egen lokal och ställd under ledning af en fackutbildad föreståndarinna.

Denna byrå, hvars lokaler äro inrymda i en särdeles hemtrefligt inredd våning vid Tunnelgatan 25, förmedlar anställning af väl utbildade sjuksköterskor såväl för enskild sjukvård som ock för sjukvårdsanstalter och distriktsjukvård på landsbygden. Redan nu äro på byrån inskrifna ett 80-tal sköterskor från alla delar af landet.

För sköterskas inskrifning å byrån fordras intyg af vederbörande läkare på genomgången utbildningskurs vid någon af våra större utbildningsanstalter för sjuksköterskor, hvilken utbildning bör omfatta minst 1 års teoretisk-praktisk kurs.

Den nya byrån, som helt visst kommer att bli till stort gagn både för våra sjuksköterskor landet rundt och för den stora allmänheten, står under ledning af fröken Sally Peterson.

EN UTSTÄLLNING af mera ovanligt slag hade Nordiska Kompaniet i måndags anordnat i sin eleganta, nyinredda modeafdelning vid Stureplan. Här förevisades nämligen ett tiotal smakfulla och moderna Parisertoiletter på levande modeller, ett expositionssätt, som är alldeles nytt i vårt land, men som mycket användes i modernas hufvudstad. Af dessa för olika ändamål afsedda kostymer, hvilka lika mycket utmärka sig för dyrbarhet som mjukhet i linierna, äro en del sydda hos

Paris' förnämsta damskräddare Paquin och Worth, de öfriga efter skisser utförda härstädes. Största uppmärksamheten tilldrog sig en utsökt toalett af hvitt siden med öfverklädnad af svarta chantillyspetsar, svarta sammetsband och paljetbroderier i hvitt och silfver. Mycket chic verkade äfven en supédräkt af ljus beige färgadt kläde, garnerad med sidenroulär och spetsar i samma färg samt en ungdomlig, ljusblå baldräkt af siden och paljettyll.

PRINSESSAN NÉKAS FOT. EN ÄGYPTISK HISTORIA.

FORTS. O. SLUT FR. FÖREG. N.R.

JAG SÄNDE bud efter min väninna, öfversteprästen Réfus' dotter, hvilken jag visste vara i besittning af ett smärtfritt och hastigt dödande gift. Hon kom och jag besvor henne vid vår vänskap att gifva mig gifvet. Jag erhöi det äfven och när skymningen sänkte sig öfver jorden och himlens tindrande stjärnor tändes, flydde min unga själ till Osiris. Men i konungaborgen spred dödens gud sorg och förtviflan. För sent ångrade Amenhotep sin hårdhet. Så mycket mera, som ett ilbud, hvilket anländt under natten, meddelat honom, att den öfverste fältherren för den ägyptiska hären under konungens frånvaro vågat en hufvudrabning och gått segrande ur striden. Ägypten var räddadt och fienden tördrifven.»

Prinsessan Néka gjorde ett uppehåll, som öfverväldigad af sina minnen, och jag antyde med en gest, om hon ej ville stiga ned från bordet och taga plats på min turkiska divan. Men konungadottern skakade afböjande på hufvudet och fortsatte:

»Djupt begräto mig fader och moder, men hebrén Efraim rasade af besvikna förhoppningar, han påstod, att min fader hade bedragit honom och i sitt sinne svor han att hämnas. — Mitt jordiska omhölje balsamerades och nedsattes under stora högtidligheter i den pyramid, som min fader låtit bygga åt sig och sin familj. Samma natt skaffade sig Efraim tillträde till pyramiden och nedsteg i grafkammaren. Försiktigt bröt han upp locket till min kista och afhög med en skarp yxa min högra fot, hvilken han stoppade på sig. Där-efter lämnade han pyramiden. — Att på något sätt ofreda en grafsatt mumie, att lemälsta den eller bortföra den från dess hvilorum ansågs i Ägypten som en förskräcklig olycka, som den största skymf. Själarna till de sålunda vandaliserade mumierna fingo ingen ro i dödsriket, de återvände till jorden och irrade rastlösa omkring, sökande platser, dit deras stofthyddor blifvit förda.»

»Min Gud,» utropade jag förfärad, »hvilken mängd ägyptiska skuggor då ha utvandrat till Europa!»

Den ägyptiska konungadottern smålog sorgset och svarade: »Ja, det är sant. Och här i denna stad finnas ej så få, ty betänk så många mumier, som samlats uti edert stora museum. Hvilket barbariskt bruk att från ett främmande land hämta dess döde och utställa dem på museer! Skulle du, o främpling, finna behag uti att veta, det din egen döda kropp eller dina anhörigas om så eller så många årtusenden sändes omkring i världen som ett slags utställningsvaror?»

Jag skyndade mig naturligtvis att svara nej och prinsessan återtog sin berättelse.

Efraims brott upptäcktes snart. Tvänne dagar efter grafsättningen önskade min sorgtyngde fader besöka pyramiden för att vid min kista för-rätta sin andakt. Vid ankomsten till grafkammaren fann han, att locket på min kista var rubbadt, och då han för att närmare undersöka förhållandet, lät aflyfta detsamma, märkte han, att min högra fot blifvit afhuggen och bortröfvad.

Konung Amenhotep misstänkte genast Efraim för brottet och denne, hvilken ännu rymma ur landet af rädsla för att blifva uppdagad, hade af en eller annan anledning kvarhållits i Thebe och föll nu i de mäns händer, som utskickats af min fader. Dessförinnan hade han dock lyckats att gömma min fot så väl, att ingen fick reda på den, och trots alla hotelser yppade han icke heller gömstället. I förening med prästernas råd dömdes min fader honom då till döden — han skulle dricka gift. Men den präst som hade i uppdrag att tillblanda giftdrucken, tog miste och gaf Efraim i stället af livets fluidum — lifselixiret, som blott var känt af oss ägyptier. Efraim kunde nu icke dö — han var dömd att leva, tills denna världens öde aföres. — Juden har under årtusenden tagit en fruktansvärd hämnd. Än under den ena, än under den andra förklädnaden har han schackrat med min arma fot och tvingat mig att, i hopp om att återfå den, uppsöka den å hvarje ny ort

dit han sålt den. Men städse hafva mina förhoppningar gräckats, ty aldrig hittills har någon, som förvärfvat sig min fot, velat godvilligt afstå den, och det var villkoret för att jag skulle erhålla den åter. Men foten bytte städse ägare — den grymme Efraim tillät aldrig, att den stannade länge hos en och samma person, han visste alltid att få den tillbaka och därigenom ytterligare plåga mig. Men du, ädle främpling, slöt prinsessan Néka sin berättelse och hennes härliga mörka ögon skimrade i fuktig glans, »du samtycker ju till att gifva mig igen min oroliga fot och därigenom skänka mig den under årtusenden åtrådda freden?»

»Sköna furstinna, jag är eder slaf,» svarade jag, som mer och mer förtrollats af den ägyptiska prinsessans oemotståndliga behag. »Eder vilja är min lag, och jag afsår frivilligt från äganderätten till eder högst förtjusande lilla fot, ehuru det beröfvar mig utsikten att någonsin få återse eder.»

»Den store Fthå vare lofvad!» utbrast Néka. »Mätte gudarne löna dig, den kyliga nordens högsinte son. Jag finner icke uttryck för min tacksamhet. Mottag här som ett litet minne af den stolte pharaonen Amenhoteps dotter denna kedja, som jag städse burit. Den skall bringa dig lycka.»

Vid dessa ord löste prinsessan en tung, konst-rikt arbetad guldkedja från sin hals och lade den sakta på skrifbordet.

Afbrytande mina tacksägelser, utropade hon plötsligt: »Det faller mig något in. Min fader, konung Amenhotep, och äfven de öfriga pharaonerna skulle säkerligen gärna vilja se och tacka dig för den frälsning du beredt mig. Främpling, vill du följa mig till Ägypten och kasta en blick in i den värld, hvarest det urgamla landets stolta härskare nu visas? Vår färd skall vara snabb och oskadd skall du föras hit tillbaka.»

»Upphöjda furstinna,» skyndade jag mig att svara, »att få dröja ännu längre i eder närhet kan blott bereda mig den största glädje. Tillåt blott, att jag för ett ögonblick drager mig tillbaka för att göra en smula toalett.»

Saken var nämligen den, att jag fann mig allt för modernt och europeiskt klädd för att göra en resa till det gamla Ägypti land i sällskap med en 3,500-årig prinsessa.

Inkommen i mitt toaletterum iförde jag mig därför med stor hast en brokig turkisk nattrock (turkarne kunna omöjligen anses som européer), satte en fez på hufvudet och guldbroderade persiska tofflor på fötterna. Sålunda utrustad visade jag mig ånyo för pharaodottern, i det jag gjorde en djup bågning och på orientaliskt vis förde handen först till pannan och så till hjärtat.

Prinsessan log ett bedårande leende, fattade min hand och sade: »Frukta dig nu icke, ädle främpling, håll ett fast tag i min hand, snabbt och lätt skola vi sväfva genom luften.»

I samma ögonblick kände jag, hur jag af en osynlig makt sakta höjde mig från golvet och i nästa sekund hade vi lämnat rummet genom det öppna fönstret och sväfvade nu högt öfver Berlin, som strålade under oss i sin elektriska belysning. Farten ökades, det brusade och susade omkring mig, jag grep fastare om prinsessan Nékas hand och kände en tryckning tillbaka, men strax därefter blef det svart för mina ögon och jag förlorade medvetandet. Hur länge mitt medvetlösas tillstånd varade, vet jag icke, men jag vaknade till besinning vid att en mjuk stämma yttrade: »Se dig om, o främpling, du är i Ägypten!»

Långsamt uppslog jag ögonen. Vi befunno oss ej så högt öfvan jorden. Himlen var klar och månen göt en silfverflod öfver det trolliska landskap, som utbredde sig under oss. Och hvad såg jag? Jag såg de majestätiska pyramiderna, jag såg Nilen, denna sagans underbara flod, gitttrande i Lunas magiska skimmer och jag såg Sfinxen — alla tidens outgrundliga gåta. Jag pekade på den och sporde prinsessan ifrigit: »Hvad menade ni egentligen med Sfinxen?» — »Sällsam fråga,» log hon. »Dock vet jag, att människorna undra öfver dess betydelse. Så vet då, vi framställde den med dess gåtliga uttryck såsom förkroppsligandet af ett spörsmål, ett spörsmål, som alla dödliga städse skola göra sig huvud är lifvet — head är döden?»

I detta nu berörde vi marken och stodo inför en väldig pyramid. Konungadottern släppte min hand, tog ett par steg framåt och berörde lätt pyramidens mörka stenmassa. Ljudlöst öppnade sig en tung stendörr, prinsessan Néka räckte mig åter handen och vi nedstego i den uråldriga konungagrafven. Till en början var allt mörkt rundt omkring och en fuktig, rå luft slog oss till mötes. Men efter en kort stunds vandring trängde ljus-skens genom dunklet och plötsligt trädde vi in i en enorm, klart upplyst hall, där brokigt målade mumiiekistor stodo i täta rader omkring väggarna.

»Hvilket fynd för en ägyptolog!» utbrast jag ovillkorligen. — »Åh, de herrarna skola aldrig finna denna sal,» svarade prinsessan med en anstrykning af hän i stämman.

Vi gingo vidare och befunno oss plötsligt i en något mindre hall, som var uppfylld af hvitklädda gestalter, hvilka lågo på knä, försänkta i bön, som det tycktes. »Detta är prästernas sal,» upplyste Néka. »Men bemanna dig nu med mod, främling,» fortsatte hon, »vi stå inför Ägyptens faraoner.»

Jag blickade upp. Vi voro i en tredje väldig sal, praktfullt inredd. Taket uppbars af mäktiga pelare, betäckta af hieroglyfer, och midt på golfvet stod ett kolossalt bord, hvaromkring Ägyptens, underlandets härskare suto, iförda ädelstensstrålande dräkter. — Vid vårt inträde sågo de alla upp och en af dem reste sig genast med utsträckta armar. »Néka, min dotter,» ropade han högt, »är din prøfvotid till ända?»

Prinsessan störtade fram, böjde knä för fadern och berättade allt, hvad som tilldragit sig. Med en majestätisk åtbörd bjöd konung Amenhotep mig komma närmare. Jag gjorde så och knäböjde i min tur för honom. »Främling,» började han med stark, klingande stämma, »du har frälsat min dotter ur tusenårig förnedrande trældom, ord kunna ej belöna dig, säg därför, hvad du önskar, om möjligt skall din begäran uppfyllas.»

Jag såg mig rådvill omkring och märkte, huru alla faraonerna med spändt uttryck observerade mig. Särskildt fäste jag mig vid ett kraftigt, skarpt skuret ansikte och tänkte för mig själf, att detta måste tillhöra Ramses II, Ägyptens störste härskare.

Plötsligt sköt en tanke, snabb som blixten genom mitt huvud, jag sträckte upp högra handen och svarade konung Amenhotep djärf: »Allsmäktige härskare, höge konung, skänk mig din dotter till äkta!»

Faraonen tycktes något häpen, men prinsessan räckte mig med ett förtrollande ögonkast handen och efter en stunds begrundan svarade hennes far: »Säg mig först, o främling, din ålder?»

»Trettio år, höge pharao.»

»Trettio år! Endast trettio år, och du vill äkta prinsessan Néka, som sett 3,500 somrar och vinttrar. Vänd åter till ditt land, främling, du är ung för min dotter. Din önskan kan ej uppfyllas.»

Jag kastade en förtviflad blick på prinsessan, som besvarade den, men i samma ögonblick upprepade alla faraonerna enstämmigt: »Endast trettio år! Endast trettio år!» Och därpå brusto de ut i ett skallande skratt. Det skar i mina öron, det växte och svällde och brusade som en mäktig ström. Jag såg, hur allt började att svänga rundt för mig, jag sträckte ångestfullt ut armarna och i det jag ropade högt af fasa, tyckte jag mig sjunka genom jorden. — — Någon grep mig hårdt i armen och ruskade mig eftertryckligt. Jag vaknade till medvetande, reste mig upp och såg min vän doktor K. stå framför mig. Jag befann mig i mitt skrifrum å Bellevuestrasse i Berlin och alltsammans hade således blott varit en dröm. Men länge måste jag ha sovit, ty då jag lade mig på soffan var det afton och nu stod solen högt på himlen. Jag gjorde helt förvirrad några frågor, huru detta kunde hänga ihop. Min vän berättade då, att han blifvit orolig, emedan jag ej enligt aftal låtit höra af mig i går kväll, och då han heller icke mottog någon underrättelse från mig i dag, beslöt han att gå hem till mig och skaffa sig besked. Han fann dörren till mitt skrifrum stängd inifrån, hvarför han tillsammans med min betjänt, som var mycket uppskrämd, emedan han trots alla rop och knackningar ej fått något svar af mig, måst spränga dörren. Vid sitt inträde i rummet hade han funnit mig hårdt insomnad på soffan och han hade arbetat länge, innan han lyckats få mig vaken. I korthet sade jag därefter min vän, hvad jag drömt och vände mig, då jag slutat, mot skrifbordet för att betrakta prinsessans fot. Mitt hjärta upphörde nästan att slå, jag sträckte ut handen, men intet ord kom öfver mina läppar — tungan nekade att göra tjänst. — Foten, den förtjusande lilla foten var försvunnen, men i dess ställe, på den väfnad som omslutit densamma låg — guldkedjan. —

Det dröjde länge, innan både jag och min vän hämtat oss, men då gällde vår första handling — juden. Vi skyndade ut, togo en droska och foro till butiken å Maurerstrasse. Den var stängd och utrymd. Vi sökte reda på husvärden, hvilken förklarade, att butiken mycket riktigt varit hyrd af en gammal jude, som dock i går kväll plötsligt packat ihop och begifvit sig af — man visste ej hvart. —

»Det är nu tvänne år sedan det underbara äfventyret tilldrog sig,» slutade den unge officeren sin historia, »men ännu drömmar jag om den sköna ägyptiska konungadottern och hennes fot, och kedjan bevarar jag som ett kärt minne, som en kostbar klenod.»

INSPIRATION.

JAG ÄR en sjungande i mycket mörker;
Min dikt har doft af ensam nattviol.
Men jag blir stum, när jag ser vårbåla fjärdar
och sommarljusa sädesfält i sol.

Jag är en dityrambiker i vrede;
Hvart rim får pilens hofullt hvassa sus.
Men jag vill tåras, när två kära händer
med blommor fylla mina tomma krus.

Det vemodsmörka och det bitterstyggas,
hur kan det fresta mig till strängalåt,
när allt af glans och kvinnosmeksam ömhet
jag tog med tystnad, ensamhet och gråt?

TORSTEN FOGELQVIST.

SVENSKA TEATERN förtjänar allt erkännande för den goda litterära nivå, på hvilken den under denna säsong synes vilja hålla sin reper-toar uppe, och efter »Bäverpälsen» och »Karne-val» bjuder den nu åter på en intressant nyhet — den franske författaren *Eugène Brieux's* ljungande straffdom öfver modern juristmoral och modernt rättsväsende, fyraktsskådespelet »*Den röda kåpan*». Det är visserligen sant, att författarens satir i mångt och mycket går ut öfver förhållanden, som dess bättre kunna betecknas som så exklusivt franska, att vi för vår svenska del icke behöfva taga allt för svidande åt oss, men stycket rymmer dock en tillräckligt rik fond af allmänt mänskliga känslor och lidelser, för att äfven utom Frankrikes gränser kunna intressera och gripa. I synnerhet är den andra akten med sin mäterliga rannsagningsscen af rent af skakande verkan, en verkan, som ypperligt under-stöddes af de utförande hufvudpersonerna: herr *Barcklind* som den för mord falskeligen misstänkte bonden, fru *Sandell* som hans hustru och hr *Eliason* som rannsagningsdomaren, hvilka samtliga presterade ett mönstergillt spel. Publikens var också på premiëraaftonen fattad af en stundtals nästan andlös spänning, och bifallet efter aktsluten var enigt och öfvertygad.

SÖDRA TEATERN tyckes tveka i valet mellan att ägna sig åt det genuina folklustspelet eller åt den moderna franska farsen. Svårigheten att hitta något godt och lämpligt vare sig på det ena eller andra området synes vara orsaken till att vi nu slag i slag fått till lufs en sådan barnslighet som »Vår värste fiende» och en så oblyg produkt som *Antony Mars* och *Henry Karouls* militärars »Inkvarteringen».

Den senare står fullt i nivå med sina »berömda» föregångare inom genren med hänsyn till det vågade och slippiga, men saknar deras goda lynne och snärtande kvickhet — man kan möjligen undantaga tredje akten, hvars situationer här och hvar förråda litet af den franska farsdiktningens glada yra.

Utförandet var i allmänhet så godt man kan begära af svenska skådespelare i en genuin parisersfars, med reservation för volontären *Champeaux'* framställare, hvars ofna spelsätt, som smakade dålig varieté, verkade enbart fränstötande.

Man frestas ovillkorligen till vissa reflexioner vid iakttagandet af, hur vår specielle lustspels-teater, i det lofvärda syftet att tillfredsställa sin publiks fordringar, febrilt söker sin reper-toar i Paris och Berlin, utan att ändå finna något, som håller färgen.

Nu vore det därför tid för vår svenska lustspelsdiktning att vakna ur sin letargi, att ge oss bilder, ur vårt eget lif, gissla våra dårskaper och lyten, som sannerligen ej förminskats af den andliga och materiella utveckling vi genomlupit under de senaste decennierna.

Och ingen skulle vara villigare än den teaterledare, som främst behärskar vårt sceniska konstlif, att uppmuntra en svensk lustspelsdiktning,

Förnämsta tvättmedel

Äro och förblifva dock vid finare tvätt

HYLINS
Ekonomi-Tvål

och vid gröfre tvätt (byk)

HYLINS
Prima Tvätt-Tvål

hvilken med rötter i vår egen jordmån ville med humor skildra oss sådana vi äro i helg och söcken.

Då skulle förvisso de franska farsörernas depraverade fantasier bli oss likgiltiga och grunden läggas till hvad vi i egentlig mening ännu sakna: en svensk lustspelsdramatik.

EDOUARD RISLER, en af samtidens erkänt främsta pianister, är född år 1873 i Baden-Baden. Han är emellertid bosatt i Paris, hvars musikkonservatorium han genomgått. Sedermera har han studerat för så framstående lärare som Eugen d'Albert och Stavenhagen. Ej blott virtuos, utan i djupaste mening en konstnär, förenar han hos sig en sådant allra bästa egenskaper. Till hans uppträdanden härstädes få vi återkomma i nästa nummer.

EDOUARD RISLER.

KONSERTFLODEN rullar sina böljor stridare än någonsin, och det har varit nästan omöjligt att helt följa densamma. Än svårare skulle det bli att utförligt redogöra för hvad den fört med sig. Utrymmet skulle då få anlitas allt för hårdt. Vi måste därför denna gång fatta oss mycket kort.

Främst bland de stora konserterna står naturligtvis *Filharmoniska sällskapet's* förnyade utförande af Mozarts c-moll-mässa, hvilken nu liksom i våras under direktör *E. Åkerbergs* utmärkta ledning fick ett synnerligen förtjänstfullt utförande.

Största intresset hos musikvännerna har dock upptagits af den berömda och från sitt föregående uppträdande härstädes i mer än vanlig bemärkelse välkända *Brüssellkvartetten*. Redan långt i förväg var hvar enda biljett upptagen till dess tre kammarmusikafnär. Dessa blevo ock alltigenom de njutningsrikaste högtidsunder. Ett mera homogent samspel, en fylligare klangskönhet, ett mera genialiskt inträngande i eller en klarare tolkning af dessa kammarmusikverk, än hvad hrr Schörg, Miry, Daucher och Gaillard presterade, torde näppeligen låta tänka sig. Publikens var ock hvarje afton hänförd.

— *En matiné för de nödlidande i Dalarne* gafs i söndags i Musikaliska akademien under hertiginnans af Dalarne beskydd. De uppträdande voro medlemmar af den senaste Pariskören under hr *Hedenblads* ledning samt fru *Dagmar Möller* och hr *C. F. Lundqvist*. Den talrika publikens senterade lifligt alla de ypperligt utförda numren, och ett godt resultat för de nödlidande blef tillika vunnet.

— *Orgelkonsert* gafs på söndagens afton i Jakobs kyrka af dess skicklige organist hr *Albert Lindström*, som äfven nu fick tillfälle att visa de framstående egenskaper han besitter i behandlingen af sitt tacksamma instrument. Han biträdades högst förtjänstfullt af fruarna *J. Mandahl* och *A. Lang*, fröken *E. Lindström* samt hrr *L. Zetterqvist* och *C. Almgren*. Publikens var ganska talrik.

— *Musikföreningen* gifver sin första abonnementskonsert för säsongen instundande tisdag, då Hugo Alfvéns »Herrens bön» för soli, kör och orkester för första gången utföres. Programmet utfylles med Beethovens pianokonsert i G-dur med hr *Stenhammar* vid pianot. Öfriga medverkande äro fru *D. Afzelius*, frkn *V. Svärdström*, hrr *H. Malm*, *H. Nyblom* och *k. hofkapellet* under prof. *Nerudas* ledning.

I Iduns Hjälpreda

för Hemmet läses under rubrik

»Om hudens vård»:

— — — Bland alla de medel, som rekommenderas för bevarande eller förbättring af huden, anses boraxbenzoë såsom det bästa — — — Mot finnar och oren hud är bästa medlet en längre tids begagnande af borax benzoëtvål — — —

HENRIK GAHNS

Borax-Benzoë-Tvål

omtyckt sedan många år, säljes i parfym & tvålhandlar m. fl.

KÖKSALMANACK

Redigerad af

FACKSKOLAN FÖR HUSLIG EKONOMI
I UPSALA.

(Föreståndarinnan fröken Ida Norrby.)

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR
VECKAN 30 Nov.—6 Dec. 1902.

Söndag: Soppa med curry; filé a la Oscar; rödvinskum med plättbakelser.

Måndag: Timbal på kalv med ärtor; rödvinskum.

Tisdag: Kroppkakor med skiradt smör; rabarbersoppa.

Onsdag: Klar buljong med klump; gädda; stekt i filéer med potatis.

Torsdag: Soppa på brüsselkål; gräddmunkar med sylt.

Freitag: Kokt salt kött med potatismos; kornsoppa med katrinplommon.

Lördag: Blodpudding med skiradt smör; saftsoppa.

RECEPT.

Soppa med curry (f. 6 pers.). 2 lit. buljong, 1 medelstort selleri, 2 små charlottenlökar, 2 äggulor, currypulver efter smak, salt, cayennepeppar.

Beredning: Selleriet och löken ansas på vanligt sätt och kokas mjuka i buljongen.

Buljongen silas, sättes åter på och afredes med äggulorna. Currypulver efter smak tillsättes, dock så mycket att soppan får vacker gulgrön färg. Soppan afsmakas med salt och cayennepeppar och serveras med frikadeller, fiskfärstningar eller jordärtskockor, palsternackor och bitar af det kokta selleriet

Filé a la Oscar (f. 6 pers.). 1 kg. kalffilé, 1½ tsk. salt ¼ tsk. hvitpeppar.

Till stekning: 2 msk. smör.
Sås: 2 msk. kräftsmör 1 msk. mjöl, sparrisspad, 3 del tunn gräddte, ½ burk hummer (90 öre), 1 burk sparris (65 öre), salt, socker, hvitp. ppar.

Beredning: Köttet tvättas med en duk, doppad i het vatten, och skäres i 1 cm. tjocka s. ifvor, hvilka bulas lätt. De saltas, peppras och stekas hastigt i smöret. Smör och mjöl sammanfräsas och utröres med sparrisspadet och grädden, och sasen får koka 10 min. Då illäggas den sönderskurna hummern och sparrisen, hvarefter sasen af-makas och hålls öfver köttet. Anrättningen serveras genast.

Rödvinskum (f. 6 pers.). 2½ del. rödvin, 4 äggulor, 100 gr. socker, ½ tsk. finrivet citronskal, 1 msk. hallonsylt eller röd vinbärsgele.

Beredning: Alla ingredienserna vispas öfver elden, till dess vätskan börjar sjuda och det hela är förvandladt till skum. Visningen fortsättes till dess skummet afsvalnat, då det upphålles i geléskål eller krämkoppar.

Plättbakelser: 1½ del. smält smör, 100 gr. socker, 2 ägg, 80 gr. hvetemjöl, mandel och socker att strö öfver.

Beredning: Smöret smältes och röres hvitt. Ägg och socker röras väl tillsammans, hvarefter smöret tillsättes. Sist nedröres det siktade hvetemjöllet. En plättpanna insättes i ugnen att blifva varm och penslas sedan med smält smör. En half matsked af smeten lägges i hvarje rum. Hackad mandel och socker ströses ofvanpå, och plättpannan insättes i ugn. När kakorna äro gräddade, uttagas de och höjas öfver kapp.

Timbal på kalv (f. 6 pers.). 5 hg. befritt kalkkött, 50 gr. smör, 2 ägg, 2½

**Göteborgs
Kexfabriks
Ping Pong,
Bästa Ett-öres Kex
i marknaden.**

del tunn gräddte, salt, hvitpeppar, 3 msk mjöl, ½ hg. makaroni

Beredning: Köttet tvättas med en duk, doppad i het vatten, befrias från senor och binnor, skäres i tärningar och drifves tregång genom köttkvarn. Det stötes därefter i stenmortel tillsammans med smöret och äggulorna. Grädden jämte mjöl, salt och hvitpeppar inarbetas i fäsen. En vacker bleckform smörjes med smör och garneras med förvällad makaroni, skuren i ringar och stjärnor. Ägghvitorna slås till hårdt skum och nedskivas sist i fäsen, som genast hålles i den förberedd. formen. Formen öfverbindes med smordt papper och timbalen gräddas i vattenbad i ugn eller på spisen i—1½ tim. Den uppstjälpes och serveras med konserverade ärtor, öfverhållda med skiradt smör.

Soppa på brüsselkål (f. 6 pers) 30 brüsselkålshufvud, 1 hg. magert fläsk, 1 liten rödlök, 1 msk smör, 2 lit. buljong, 1 msk. mjöl, salt, hvitpeppar, (socker).

Beredning: Kålen sköljes och förvällas omkr. 10 min., tages upp och får af rinna. Fläsket skäres i skifvor, löken skalas och hackas. Lök och fläskskifvor fräsas i smöret öfver sakta eld omkr. 10 min. Kålen hackas fint tillsammans med mjöllet och nedlägges jämte fläsket i den kokande buljongen, hvarefter soppan får koka 20—30 min. Den silas, skummas och afsmakas med kryddorna samt serveras med croûtons eller queneller.

LÄKARERÅD

ENHVAR af Iduns läsarinna öger att å denna afdelning erhålla fria läkarråd. Förfrågningar insändas till redaktionen med påskrift »Till Iduns läkare».

CONSTANTIA. Vanliga sviter af alkoholmissbruk, hvarför botemedlet säger sig själf.

O. B. Om de äro smittförande eller ej, beror på, om något af upphostningarna kommit på dem. De kunna liksom kläder deficieras i öfverhetad luft.

T. Z. Se svar till Tacksam i n:r 7 och till Lady S. i n:r 4.

BEKYMRADE LANDIFRU. Beror nog ej på detta, utan på högradig nervsvaghet (och blodbrist?). Se svar till Lycklig maka i n:r 7.

SARA. Använd den salfva, som föreskrifvits för Ckr i n:r 6.

44-ÅRIG SKÅNSKA. Sannolikt en slemhinnepolypp, som måste aflägnas genom operation, hvilken då också sannolikt medför förbättring i öfrigt.

HILMA. Nej.

EGON. 1) Ja, dylika sviter äro just ej så onaliga. 2) Blott tillfälliga sådana för att minska klådan (t. ex. 3 proc. carbol-mentolsprit); i öfrigt försvinner det onda så småningom af sig själf.

MARGIT. 1) och 2). Låt läkare undersöka barnet för att få reda på orsaken, ty eljes kan intet göras. 3) Ja.

MARGA. Se svar till Lycklig maka i n:r 7.

LYCKA. Se svar till Tacksam i n:r 7 och till Lady S. i n:r 4.

LISA. 1) Hur det skall förekommas, beror helt och hållet på orsaken, hvilken vi ju ej utan undersökning kunna afgöra. 2) Allra helst ingen alls, åtminstone på ett par månader. 3) C:a 30 grad. C.: på kvällarna och så sparsamt som möjligt samt dessutom pudring med potatismjöl efter torkningen.

BEKYMRADE BONDFLICKA. 1) Se svar till I. D. i n:r 5. Som den sannolikaste orsaken torde vara blodbrist, så råda vi er att dessutom följa föreskrifterna för Götha i n:r 14. 2) Intet att göra, så vida ni ej får tillfälle att undergå (operativ?) behandling hos specialist.

ADA. Använd samma behandling,

A. B. FREJA-MAGASINET
Specialaffär för Damartiklar

STOCKHOLM

FÖRSÄLJNINGSLOKALER:

18 HUMLEGÅRDGATAN 18

29 DROTNINGGATAN 29

KONTOR och LAGER:

18 HUMLEGÅRDGATAN 18

som föreskrifvits för Ckr i n:r 6. — Då dylika åkomma inställer sig först så sent som i detta fall, så föreligger alltid någon inre orsak.

DELTAGANDE VÄN. 1) Hvad som där vid lag bör göras (bad o. d.), beror naturligtvis på hennes allmänna tillstånd, (som af läkare bör undersökas) och ej på detta speciella symptom. 2) Tillfälligt lindrande verka flere dylika, t. ex. aspirin i dos af 1 gram 2—4 gånger dagligen.

EN OLYCKLIG. Sannolikt har så icke varit förhållandet, då han redan följande dag kunde gå och stå.

G—D G—R. 1—4) Se svar till Bekymrad bondflicka 1) i detta nummer. 2) Skadligt och onödigt.

D:r —d.

FRÅGOR

ENHVAR af Iduns läsarinna öger att å denna afdelning framställa förfrågningar rörande husliga eller andra angelägenheter till bevarande af läsekreten. Äro frågorna af den art, att de rätteligen höra hemma i annonsafdelningen, intagas de dock icke.

N:r 565. Säg mig titeln på någon bra kokbok för enkelt hushåll, bestående af 6 personer.

Intresserad flicka.

N:r 566. Hurudan är den kvinnliga nationaldräkten i Östergötland?

Ellen.

Begär mönster af våra nyheter i svart, hvitt och kulört från 90 öre till 13 kronor pr meter

Specialitet: Sidentyger för sällskaps-, brud-, bal- och promenadtoaletter och till blusar, folder etc.

Vi sälja i Sverige direkt till privata och sända de utvalda sidentygerna tullfritt och franko till bostaden.

Schweizer & Co, Luzern (Schweiz)

— Siden-Export. —

Köp Schweizer-Siden!

MODERNA MÖBLER

tillverkade å egna verkstäder efter teckningar af framstående konstnärer.

Kostnadsförslag sändas på begäran, utan förpliktelse till köp.

NORDISKA KOMPANIET,
STOCKHOLM.

I kr. 35 öre kostar hvarje häfte af bok. 1 häftet mattor, 2 häftet gardiner, promenad- och bruddräkter. Utgifvarinnans adress Kuddby.

Problemet är löst!

De lysande resultat, som uppnåtts vid de förelagna vetenskapliga försöken med »Spaltugnen» Reek's patent och de utmärkta rekommendationer från privatpersoner, som dagligen inkomma, bestyrka att spaltugnen i alla hänseenden är den yppersta kamin för torf,

ved, briketter och affallsbränsle, som finnes i marknaden.

Intyg, priskurant och beskrifning från

Anton H. Andersson,
Laholm.

Patent innehafvare & hufvudförsäljare.

NÄSDUKAR!

Hellinne fina hvita handväfda näsdukar, storlek 45/45 cm., sälja vi till kr. 3 pr luss, mot efterkr. Sex duss. sändas raktfritt. Linneväveriet Borås.

Ärade fruar!

Helfet ost, sex månader gammal, sändes mot efterkr. Kr. 1.40 pr kg. Verkligt god vara. Vigt: 3 till 8 kg. Adress Kyrköngens Mejeri, Elgarås.

Prenumerera

på

KAMRATEN

Illustrerad tidning för Sveriges ungdom.

Banyuls Trilles.

Ett aptitgivande, magstärkande vin, afsedt för konvalescenter och svaga personer i allmänhet. Rekommenderadt af många hrr läkare.

Pris pr butelj kr. 3,50 hos
HÖGSTEDT & Co,
Stockholm, 32 Regeringsgatan.

Lektyr.

Ett antal äldre ärgångar realiseras till betydligt nedsatta priser och erbjudas för dem som förut ej äga desamma, en billig, omväxlande och lärorik lektyr. Mot insändande af nedannämnda belopp till Expeditionen af Idun, Stockholm, erhålles inom Sverige portofritt:

Idun 1892	2: 25
Idun 1893 (nr 1 felas)	2: 25
Idun 1895 (julnumret oberäknadt)	2: 50
Idun 1896 (d:o)	2: 50
Idun 1897 (d:o)	3: —
Idun 1899 (nr 92 och julnumret slut)	3: —
Idun 1901 (med julnumret)	4: 50
Iduns julnummer 1894	0: 20
Iduns julnummer 1898	0: 50
Barngarderoben 1901 (12 nr)	1: 75
Kamraten 1894 (nr 19 felas)	1: 25
Kamraten 1897 (» 18 »)	1: 25
Kamraten 1901	2: —

Exp. af Idun.

HALLÅ! Återförsäljare och köpare af Vy- och illustr. Brevkort erhålla dylika i olika sortering enl. följ. priser: 10 st. 35 öre, 20 st. 60 öre, 50 st. kr. 1,10, 100 st. kr. 1,90, 200 st. kr. 3,70, 500 st. kr. 8,50, 1000 st. kr. 16,—. *Insänd beloppet till John Fröberg, Finspong.*

N:r 567. Vore tacksam, om någon ville ge mig orden till en visa, som slutar: »Det märks nog att du är pojke än, på isen skulle du tagit den.»

N:r 568. Skulle »Karla Rönne» vilja gifva mig beskrifning på rönnbärslikör? Jag har halva delen af den beskrifning på likören, som »Karla Rönne» lämnat som svar på frågan 1166 i Idun för 1899. Numret vet jag ej. Den andra hälften har tyvärr kommit bort för mig.

N:r 569. Hvilka äro fordringarne för att som elev få komma in på Sahlgrenska sjukhuset i Göteborg? Huru lång och huru dyr är kursen för utbildande af sköterska? Hvilken tid på året skall man anmäla sig?

SVAR

ENHVAR af Iduns läsarinno uppmannas lifligt att till mördes nytta i mån af förmåga besvara insända frågor. Svaren insändas till redaktionen, och angives all tid tydligt nummer å den fråga de gälla. Åt de tre af våra läsarinno, som under årets lopp tillfylltstgörande besvarat det största antalet frågor, komma vi som en uppmaning att vid dess slut utdela tre pris. Hvardera bestående af 25 kronor. Försten skall bör en hvor, som insänder svar, alltid underteckna med samma signatur.

N:r 472. Rödvinfläckar bruka försvinna, då det fläckade stället hål-

les i kokande vatten. Ett annat sätt är följande: man fyller ett glas med undersvafvelsyrad natron och ett annat glas med pulvriserad vinsyra. Fläcken beströfs först med pulvret ur det första glaset och inguides därefter under 5 minuter med pulvret ur det andra glaset. Efter en timme aftvättas och sköljes plagget.

N:r 473. Lagg den del af duken, där rostfläcken finnes, på ett rent blecklock eller en blecktallrik, fukta fläcken med varmt vatten, strö därefter på samma ställe helt litet bleckpulver och gnid med ett finger, tills fläcken försvinner. Skölj sedan noga af plagget, först i varmt och sedan i kallt vatten.

N:r 474. Bonvax erhålles genom att smälta hvitt vax i lika mängd terpenin (renad) eller benzin. Ingredienserna hålles i en panna med varmt vatten, och man rör däri tills en jämn massa erhålles. Två droppar karmin eller litet alcannarot tillsättes, om någon färg önskas. Samma bonvax, tillsatt med mörkt öl eller dricka, kan användas för ek.

N:r 475. Hvarje bokhandel kan härom upplysa eder.

N:r 477. En bland de vackraste är onckligen Vändensdräkten, men äfven lappdräkten är prydd, vingåkersdräkten m. fl. Å Nordiska museet i Stockholm kan man få tillfälle att se modeller. Eljes finnes ju nu fotografier med nationaldräkter i naturtroga färger, och äfven på bref- och s. k. vykort ser man dylika.

N:r 479. En ny brännare kan naturligen ej genom kokning förmås att lysa klarare. Det kan ju bero på oljans mindre goda beskaffenhet eller på vecken — denna senare bör vara mjuk och alldeles torr, helst torkas i en nisch och införs varm i brännaren. Då lampans dagligen iordninggöres, putsas äfven vecken. Detta sker bäst genom att ej oupphörligt klippa af den, utan bör man bland rengöringsapparaten ha en liten lampa, hvaraf en del fuktas med några droppar salmiak, och därmed afgnidnes vecken, så att »skaren» aflägsnas och vecken jämnas. Litet salt i behåll-

ren brukar ock bidraga till starkare lyskraft. Hjälper ej detta, torde felet ligga hos själva brännaren, enda hjälpen är då att utbyta den mot en ny.

N:r 480. Tro ej att någon annan ärfabrikanten kan ge eder recept å detta härvatten, och han är nog angelägen om att bevara sin hemlighet. Ett utmärkt härvatten är Barry's Tri-coupherous, säljes genom herr Rud. Jeansson, Stadsgården, Sthlm. Ett härvatten, hvilket ni själf kan åstadkomma är följande: 70 gram kinabark ställes att draga 3 a 4 dygn med 700 gram bästa sprit, filterad och tillsättes med hälften så mycket jamaikarom eller fin konjak samt något slags parfym.

N:r 483. Till hvarje kanna mjölk (10 skålp. mjöl) tages för 5 öre pressjäst. Degen bör första gången jäsa, tills den höjer sig upp till trägets kant (45 a 60 minuter), och sedan socker, smör och kryddor (till hvetebröd) inarbetats, bör den åter jäsa grundligt. Det är vida bättre att den får jäsa långsamt än för hastigt. Låter man deg-träget stå i spiseln eller öfver en ångande vattengryta, värmes degen lätt i botten, och då misslyckas gräddningen. Bäst är att degen ställes väl öfvertäckt nära spisen. Då den arbetas andra gången (med smör och socker) bör så mycket mjöl som behöfves inarbetas, så att intet mjöl tillsättes vid utbakningen. Man får endast helt lätt doppa händerna i mjöl

och därmed stryka öfver bakbordet, där degen arbetas ut.

N:r 486. Utomlands finnes flere svenska gymnastikinstitut, till hvilkas föreståndare Ni skulle kunna skriftligen vända eder. Det börjar likvisst bli så trångt äfven på denna bana, att det väl ej torde bli så lätt att med snaraste få anställning, om ni ej har referenser. Skrif till exempel till herr G. Kumlien, som är föreståndare och direktör för det ansedda Gymnase Ling i Paris, adr. Rue de Londres 58.

N:r 493. Den omnämnda boken, på tyska kallad »Die Alte», finnes att få genom hvarje väl sorterad bokhandel.

N:r 494. Vänd eder till d:r Laurent, föreningens stiftare, eller ock till den sammans sekreterare.

N:r 496. Vänd eder till närmaste bokhandel.

N:r 497. Fixersprit eller, såsom det äfven benämnas, fixativt beredes genom att upplösa 1 del hvit schellack i 10—20 delar 96 proc. alkohol, hvarefter lösningen filteras. Skaffa eder »Amatören», handbok för konstslöjden i hemmet, af Fr. Sales Meyer, översatt och bearbetad af arkitekten Hugo Hörlin. Arbeten i svartkrita kan ni nog själf lära eder utföra, om ni eljes kan rita, men oljemålning fordrar någon tids handledning. En lärobok, hvilken på goda grunder kan rekommenderas, är Joenniches »Handbok i akvarellmålning», pris 1:50.

SMÅ ODYGDSPÅSAR. SKISS AF KLARA.

Söt var hon i alla fall, den lilla, om hon bara inte hade lämnat en stor flottfläck på mina bruna handskar, när hon, på Concordias tillsägelse, motviligt tog mig i hand, men jag var glad öfver att det endast var de gamla, som jag ändå snart skulle lägga af.

Vid inköp af flyglar, pianon och orglar
erbjuder undertecknad sitt biträde gratis åt alla dem, som abonnera på **Damernas Musikblad och Idun.** Instrumenten afprövas och samvetsgrant utlåtande lämnas.
Stockholm, Kungsg. 13, i okt. 1902.
ELLEN SANDELS,
utg. af Damernas Musikblad.

Herr Millerstedt var bortrest för tillfället och kanske bidrog hans frånvaro till att barnen kände sig mera fria än vanligt, men nog höllo de sin lilla mamma varma alltid, och jag blef riktigt glad, när jag såg att det omtalade gästrummet låg aldeles för sig själf uppe på vinden.
Väl kommen i säng, saknade jag min mjuka bädd — det är ju inte modernt att ligga på dunkläder numera — men sof ändå rätt godt efter resans besvärligheter. När jag sedan steg upp, sken morgonsolen in genom mitt fönster från hvilket utsikten öfver den blå hafsviken verkligen var hänförande skön.
Som jag älskar en vacker natur med en varmhjärtad varelses hela entusiasm, stod jag länge vid fönstret, försjunken i åskådning, men får så höra att det tassar och prasslar så besynnerligt utanför på vinden.
»Pass på, det är den stora svarta katten, som jag såg sitta utanför byggkhusväggen i går.» tänkte jag. Och så öppnade jag försiktigt dörren på glänt, för att se, hvad han tog sig till med därute.
Så när hade jag skrikit till, så rädd blef jag. Var det inte väl att de söta ungarne ej hunno att fullborda

Tandläkare ARVID LING,
Norrmalmstorg 1, 2 tr. Rådfrågningsstid 2—1/2 3. Tel. Brunkeb. 106.

Tandläkare John V. Lindh-Hygrell,
17 Karlavägen 17.
Hörnet af Sturegatan och Karlavägen.
Allm. Tel. 130 57.

Tandläkare Sjöquist
6 Sturegatan 6. Riks 4591. Allm. 5463.
Rådfrågning 2—3.

Tandläk. Elias Widfond
25 Regeringsgatan 25.
Träffas kl. 10—2 och 1/2 5—1/2 6 e. m.
Plomb. och insättning af artificiella tänder.

Doktor J. Arvedsons Kurs
i Sjukgymnastik, Massage och Pedagogisk gymnastik.
medför enligt kongl. maj:ts medgifvande samma kompetens och rättigheter, som en kurs vid Gymnastiska Central-Institutet.
Kursen 2-årig, börjar den 15 sept.
Prospekt på begäran genom D:r J. Arvedson, adr. Strömsborg, Stockholm.

Professor G. Cederschiöld
behandlar med egen massagemetod mag- och tarmsjukdomar, kvinnosjukdomar, kronisk snufva och svalkatarr m. m.
Engelbrektsg. 5. Träffas hvardagar 2—4.
Allm. Tel. 184 51.

Damhårarbeten.
Peruker, Benor, Flätor, Länkar m. m. i tusental. Insänd hårprof så erhållas flera arbeten att välja på. Obs. Vi signera ej postpaket med »Hår». Herr och Fru E. MALMBERG. 58 Klarabergsgat 58.

Privathotellet, Rättvik.
Rikstelefon 15.
Vackert läge. 2 min. väg från järnvägsstation. Ljus, trefliga rum. Kaffé, te, m. m., öl och vin i förening med mat, serveras. Mottager äfven helnackordering.
Vördsammast
ELLEN LEVIN.
Vaktmästare möter vid lägen.

Liggsår.

På grund af sin egenskap att verka smärstillande och att hindra infektion samt därigenom förekomma och undanröja hinder för läkning är Salubrin ett utmärkt behandlingsmedel mot liggsår.
För nämnda ändamål, mot brännsår och en del fall af sår, der användes Salubrin utspädd med minst 3 delar vatten; till behandling i åtskilliga andra fall af sår erfordras Salubrin med mindre utspädning, se härom i den bruksanvisning, som åtföljer hvarje originalflaska med fil. d:r P. Häkansson's fabrikat.
Salubrin tillhandahålles i parfym-, speceri- och färgaffärer. Partilager hos Geijer & C:o, Stockholm.

Pelsvaruaffären
Klarabergsgatan 50.
Rekommenderas.
C. S. Blomberg.

Cyprolin
är det förnämsta putsningsmedlet för koppar & mässing, gör ytan fullkomligt blank och ren utan att smutsa händer och trasor. Cyprolin är allmänt omtyckt emedan det blänkar fort och väl. Cyprolin kostar 25 öre pr burk och försäljes hos herrar minuthandlande. I parti hos **Holst & C:o** Tekn. Fabrik, Dalagatan 42, Stockholm.

Ylleklädningar
i afpassade bitar å 6 mtr, extra fin Engelsk Cheviot, svart, mörkblå och rödbrun, som kostat 12 kr., bortslumpas af en händelse till kr. 7:50 pr styck.
Hörnboden,
6 Observatoriegatan 6,
STOCKHOLM.

FABRIKS. MÄRKE.
Stor besparing i hushållet.
I alla väl försedda speceri- & delikatessaffärer finnes nu **Winborgs Kräm- & Tårtpulver**, hvaraf erhålles, om det användes enligt beskrifning, de delikataste tårter, kakor, krämsåser m. m., allt utan användande af ägg.
Aktiebolaget TH. WINBORG & C:o,
Kongl. Hofleverantör.

Fru Stina Rodenstams Slöjd- och Hushålls-Skola,
Hudiksvall.
Huslig ekonomi, matlagning, kläd- och linnesöm, konstväfnad, strykning, handarbeten, glöddrättning, träskärning, etsning m. m. Vårterminen börjar 20 jan. Prospekt på begäran.

Till salu! En äkta, svart pudelvalp-hund hos **H. H. Ringius,** Stockaryd.

Kvinnans Rådgifvare!
En korfattad, oundgänglig handbok i populär hälsovård för Flickor, hustrur och mödrar.
Af O. H. D.
Varmt förordad af Med. Dr Anton Nyström.
Med ett särskildt kapitel om späda barns vård.
Enda billiga och dock fullständiga arbete på området!
En närlit volym på öfver 200 täta sidor för endast **Kr. 1: 75 i hvarje bokhandel**, eller mot ins. af beloppet per postanvisning eller i frimärken till **A.-B. Varias Boktryckeri, Stockholm.**
En bok, som ingen kvinna kan undvara!

Köpa billigt och bra!
STRAMALJ och BOJ till PORTIERER och HANDARBETEN.
Största färgsortering, låga priser.
KLÄDEN etc. till PROMENAD-DRÄKTER.
Profver på begäran.
GEORG SWÄRD,
Norrköping.
Platsagenter antagas. K. F.

Stor besparing i hushållet.
I alla väl försedda speceri- & delikatessaffärer finnes nu **Winborgs Kräm- & Tårtpulver**, hvaraf erhålles, om det användes enligt beskrifning, de delikataste tårter, kakor, krämsåser m. m., allt utan användande af ägg.
Aktiebolaget TH. WINBORG & C:o,
Kongl. Hofleverantör.

ROYAL RYDBERG
CARLG. BERGLIND
"Fest-våningen"
"Teater-souper"
"American Bar"
rekommenderas.
Taffelmusik & Kaffe-konserter af **Björn Halldén** alla dagar.

PROF-VER ä modernaste Siden och Klädningstyg
försändas franco från **Wettergrens Manufakturaffär** Göteborg

Silfver
svenskt kontrolleradt, för bosättning, hedersgåvor och lysningspresenter. Största urval, billigast hos **K. ANDERSON,** Hofjuvelerare, 1 Jakobstorg 1. STOCKHOLM.

Gösta Berlings Saga i bilder.
En serie fint utförda vykort från Värmlands vackraste trakt upptagande de platser Gösta Berlings saga nämner samt deras verkliga och fingerade namn. Serien 25 kort i elegant omslag, franko mot 2 kr. i postanvisning eller mot postförskott.
MYHRMAN & BERNER, Rottneros.

Prima ren sockersyltad **HJORTRONSYLT,** till billigt pris, i parti och minut hos **J. V. & E. NYBERG, Örnsköldsvik.**
ELEGANTA VISITKORT
å **IDUNS KUNGL. HOFBOKTRYCKERI**
17 Bryggaregatan 17
STOCKHOLM.

Tidaholms Fantasmöbler
rikhalt. urval i fornn. stil. Fullst. rumsmöblemang utföras i alla olika variationer efter order. Mod. mönster. Begär prisuppgifter från **Tidaholms Bruks Aktiebolag, Tidaholm** (Försäljningsmag. Beridarebang. 27, Sthlm.)

Örebro
Ett-öres
Florence Rån
Mycket fina!

sitt däd! Där voro de alla tre, morgonfriska och sprudlande af lifskraft, men i hvilka situationer!

Som mitt rum var ganska litet, så hade huspigian ställt min kappsäck och min hattask utanför i passagen, och föregående afton, då jag tagit fram mina toaletsaker, hade jag ej gjort mig besvär att läsa den igen. Detta hade nu det lilla odygdiga triumviratet vetat att begagna sig af, då de gingo och hade tråkigt, medan de väntade på frukosten, och de höllo nu som bäst på med att profva min bästa sidenklädning — den gröna, som jag lade mig till med, när min yngsta dotter gifte sig med stadsfiskalen i M-stad.

Du store Temistokles! Där stod Putte draperad i kjolen, som släpade efter det dammiga (jag såg, när jag kom, att det var illa sopadt) vindsgolfvet, och bredvid honom stod Olle, som hade träd in sina knubbiga ben i ärmarna till sidenlivet, och som dessa, helt modernt (man måste ju följa med sin tid äfven i en småstad) äro försedda med puffar vid armbågarna, såg han ut som Oliver Cromwell, eller någon annan historisk personlighet, som jag sett utstyrd i en dylik kostym. Han

såg så besatt ut, att jag skulle ha skrattat, såvida inte livet varit mitt. Nu kände jag, att jag i stället blef purpurröd af förgelse, och det var ej utan att jag var frestad ge pojkarne en liten välförtjänt upptuktelse, men då fick jag se någonting nytt, som för stunden afledde min uppmärksamhet från dem.

Grensle öfver en af takstolarne satt en liten ryttarinna och ropade »smack, smack», åt sin trötkörda häst. Hon hade min bästa hatt, med den långa hvita strutsfjädern, på nacken; min fina spetsboa fick tjänstgöra som töm-mar. Men hvad var det som hon trumfadede på springaren med, så att det skrällde i hans hårda ryggrad? Jo, mitt parasoll, god' vänner, mitt parasoll, som jag lade mig till med enkom för resan och betalad med sju blanka silfverkronor hos Björkkvistens.

Jag trodde jag skulle dåna på fläcken, där jag stod, men då rusade jag fram till lilla Lisa, lyfte henne ner från hästen och ruskade henne duktigt. Hon såg förvånad på mig med sina oskyldiga blå ögon, och den lilla rosenmunnen sattes ut i en tut, som om hon ämnade smälla till med att gråta. Det kunde jag inte se, ty det var inte barnets fel, utan Concordias, som inte uppfostrat henne bättre. Därför kysste jag henne och sade, att tant Klaras saker inte voro gjorda att leka med, och det tycktes förvåna henne i hög grad.

Under tiden hade de båda gossarne, Olle och Putte, också hunnit att plocka af sig sina lånta fjädrar, så att jag fick syna och borsta mina grannlåter innan jag lade ner dem igen. Men den gången var det jag, som satte läs för kappsäcken. En liten föreläsning om det tadelvärda i att utan lof röra vid andras tillhörigheter, kunde jag ej

Stomatol- * * * *
*** * * Tandpulver,**
Stomatol- ~ ~ ~ ~
~ ~ ~ ~ Tandpasta,
äga förmåga att rena tänderna samt bevara deras blanka naturliga utseende utan att angripa emaljen.
H. M:t Konungens Hofleverantör.

ändå låta bli att hålla för de tre ouppfostrade småttingarne, och jag hoppas att den gör god nytta för framtiden.

Concordia var så vänlig och älskvärd mot mig, att jag omöjligt kunde komma mig för med att beklaga mig öfver barnen, men det var kanske dumt. Hela denna första dag gick dock till ända utan någon vidare nämnvärd förgelse, och vi sutto under hennes lönnar (hon har hela tre stycken) och talade om gamla tider. Vi sågo oss äfven omkring i trädgården, som verkligen var vacker, kunde ha haft lite mindre ogräs att uppvisa, och så sutto de utblommade rosorna kvar på buskarna och förstörde effekten af de friska.

Nåja, hvar och en har sin smak, och Concordia hade i stället samlat sitt intresse på fyllandet af linneskåpet, där hon hade nittiotre par lakan, och det var nu hennes ärelystnad att få upp det till jämnt hundra par.

Herr Millerstedt skulle komma hem följande dag och äfven ha en god vän i sällskap.

Man kan tänka sig min förvåning, när vännen befanns vara en herre, som en gång i min ungdom gjort mig sin kur, ehuru jag då ej ville veta af honom.

Han såg i alla fall mycket mer distingerad ut som gammal och enkling, än han gjorde som ung handelsbokhållare. Nu var han kommerseråd — tänk, jag hade ju kunnat vara kommerserådinn!

På grund af föregående bekantskap språkade vi mycket med hvarandra och han var riktigt angenäm. Men bäst vi sutto i salongen, han och jag, i hvar sin höryggad emmastol, så får jag känna någonting, som kraflar mig på ryggen. Det var lilla Lisa, hon, som alltid äter smörgås. Nu hade hon också en sådan i handen, och placerade den med smörsidan neråt på min axel, under det hon smekande lade sin andra arm om min hals.

»Lilla tant Klara,» säger hon, så älskligt mjukt, »jag tytter så mytte, mytte om dig, så!»

Jag såg att det ryckte i kommerserådets mungipor, men han steg blott artigt upp och befriade mig från den lilla bytingen. Smörgåsen hade emellertid lämnat en del af sitt bästa innehåll på min klädning och jag måste gå ut i köket för att få fläcken bortgniden med potatismjöl. Riktigt gick den ej ändå bort, och sitter där än i dag, så att klädningen kan jag aldrig ha till heders mera.

Putte heter egentligen Kryssostomus men som man ej i hvardagslag kan orka med att gymnastisera tungan på ett så halsbrytande sätt, så kallas han då rätt och slätt för Putte. Några anlag för att bli kanoniserad har han troligtvis ej heller, åtminstone har jag gjort en motsatt erfarenhet, men det ska jag tala om litet längre fram.

Morgonen därpå, när jag gluttade på min rullgardin, såg jag att det var regnväder, och att skyarne rullade som grå ullkardor omkring i rymden. Det här blir

Glas- och
Porslinsserveriser samt
Husgerådsartiklar
i största urval.
Billiga bestämda priser.
Aktiebolaget
Brising & Fagerström,
24 Regeringsgatan 24
STOCKHOLM.

inte trefligt, tänkte jag, nu kunna barnen inte vara ute och leka och hvad skola de då taga sig till. Bäst är att inte göra dagen längre än nödvändigt är.

Så kröp jag ner i min säng igen och svepte täcket tätt omkring mig. Inte vet jag om andra tycka lika med mig, men aldrig njuter jag så mycket af en god bädd, som när regnet smattrar emot fönsterutrutorna. Jag hade också redan försonat mig med Concordias regelmar-drass, som ändå ej var så äfven.

(Forts.)

TIDSFÖRDRIF

ARITMOREM.

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, byggnadsämne.

- 7, 11, 4, } fåglar;
- 6, 2, 7, 11, 7, }
- 5, 3, 4, finnes på åkern;
- 3, 2, 6, 7, i trädgården;
- 11, 3, 5, 7, kroppsdels;
- 8, 7, 6, lifsmedel;
- 9, 10, 1, 7, 2, hvad fiskaren gör;
- 2, 10, 11, djur;

Stockholms
Dagblad
Morgon- och Aftontidning.
Observera Stockholms Dagblads rikhaltiga, lättlästa, illustrerade **Söndagsnummer.**

Skönhet
kan icke förvärfvas, men är man i besittning af den, bör man äfven hafva kännedom om att kunna bevara den. För att uppnå detta resultat, bör man endast använda verkligt hygieniska specialiteter såsom **Crème, Puder** och **Tvål Simon.**
Varnas för efterreparningar och rekvirera Säljes öfverallt.
det riktiga namnet.

Profva **“Elefantens Jästmjöl”**
Enastående fabrikat. Ensamförsäljare **A. B. G. Marén & Co., Sthlm.**

Glöggpanna,
komponerad af artisten **Hj. Norrström,** utförd i koppar och messing. Enda praktiska — försedd med spritlampa och sockergaller. Stålig present. Hos de flesta järnhandlare.

Sändes äfven väl emballerad, ofranke-rad, mot efterkräf eller mot insändande af 25 kronor till fabrikanterna
HEDLUND & Co., Eskilstuna.

HAND-ARBETEN,
största lager i Stockholm,
JACOBSONS AFFAR.
Firman etablerad 1832.
2 HAMNGATAN, 2
midt för Berzelii park.

Husqvarna
Köttqvarn
bör finnas i hvarje hem.
Försäljes af alla välsorterade järnhandlare.

Praktiska gångmattor.
Vid Krontorps gård, adr. Värmlands Björneborg, försäljas till 65 öre pr meter vackra, hållbara gångmattor, förfärdigade af starkaste cellulosa-fiber. Sändas mot efterkräf Försök några meter på prof.

Det bästa hvetemjöl
MALMÖ BEST PATENT
Malmö Stora Walsqvam

fås — till hushållsbruk — äfven i 5 kg. originalpåsar med bruksanvisning.

SPALTUGNEN
(Reck's patent)
är nutidens yppersta torfkamin!
Billigast att underhålla!
Lättast att sköta!
Behagligaste värmen!
Ingen kamin kan såsom den lämna en nyttig effekt af 95 %, på samma gång den lämnar en *angemäm* och *behaglig* värme i motsats till den otrefliga, plötsligt starka och torra värme, som alstras vid kol- och andra järnkaminer.
Uti spaltugnen eldas med torf, ved, briketter och affallsbränsle och hålles lätt oafbruten eld, hvarigenom kostnad och besvär med daglig uppeldning sparas.
Intyg, priskurant och beskrifning från
Anton H. Andersson,
Laholm.
Patentinnehafvare & hufvudförsäljare.

SPALTUGNEN
(Reck's patent)
är nutidens yppersta torfkamin!
Billigast att underhålla!
Lättast att sköta!
Behagligaste värmen!
Ingen kamin kan såsom den lämna en nyttig effekt af 95 %, på samma gång den lämnar en *angemäm* och *behaglig* värme i motsats till den otrefliga, plötsligt starka och torra värme, som alstras vid kol- och andra järnkaminer.
Uti spaltugnen eldas med torf, ved, briketter och affallsbränsle och hålles lätt oafbruten eld, hvarigenom kostnad och besvär med daglig uppeldning sparas.
Intyg, priskurant och beskrifning från
Anton H. Andersson,
Laholm.
Patentinnehafvare & hufvudförsäljare.

Hårets vård. En frisör som under 50 års tid vid utförelsen af sitt yrke använt många i handeln förekommande både in- och utländska härmedel, skriver: att mot seborrhé, mjäll och dylikt hvaraf hårets affallande beror, finnes intet så verkamt som **Ziwertz' Extrait Vegetal.** Finnes till salu hos frisörer och i välfournerade parfymbodar samt hos Kongl. Hofleverantör **J. A. Ziwertz i Göteborg.** Återförsäljare erhålla rabatt.

Albert Bonniers
Höstböcker 1902.
AXEL LUNDEGÅRD, Känslans Rätt. Berättelse. 3 kr.
PER HALLSTRÖM, Döda Fallet. Berättelse. 2.50.
DANIEL FALLSTRÖM, Man och Hustru emellan. Noveller. 3kr.
MATHILDA MALLING, Dag-gryning. Roman. 4 kr.
ANNA WAHLENBERG, För vind och våg. Berättelse. 3.75.
SOPHUS BAUDITZ, Krönikor från Garnisonsstaden. 3.50.
J. BLICHER-CLAUSEN, En bröllopsresa. Roman på vers. 3 kr.
EUG. HEMBERG, Från Kola och Ural. Vildmarksbilder. 3.75.
K. G. OSSIAN-NILSSON, Örnar. Dikter. 2.75.
VILH. EKELUND, Melodier i skymning. Dikter. 2.25.
ERIK BROGREN, Medusa och andra dikter. 2.75.
J. BOJER, Moder Lea. Berättelse. 2.75.

Hvad skola småttingarna gifva i julklapp?
Alla slags lätta, praktiska, billiga små arbeten. Ny illustrerad priskurant utkom men. Småttingarnas Svarbete, Skansen-serie, Kartongarbete. — Särskilda julpaket för barn från 3—10 år, utgifna af Tant Anna och Tant Signe. — Konstnärliga mönster. — Eftersänd priskurant. — Paketer sändas omgående.
Kindergarten, Kommandörsgatan 25, STOCKHOLM.

LEDIGA PLATSER.
Lärarinnor, Vårdninnor, Sällskap, Affärs-, Hushålls- och Barnfröknar erhålla goda platser. Norra Inackorderingsbyrån, Mästersamuelsgatan 62, Stockholm.

EN barnkär, pålitlig, bättre flicka, ej under 25 år, som är villig åtaga sig skötsel af ett 1½ års gammalt barn, samt deltaga i inomhus förefallande göromål, får anställning *nu genast.* Svar till »Barnkär», Nyköping p. r.
ETT VANT och ORDENTLIGT skrif-bitråde får plats å härads-skrifvarekontor från den 1 januari 1903. Anmälan, åtföljd af betygsskriften och rekommendationer, insändes före den 15 nästa december till »Härads-skrifvarekontoret», Sala.

Vid Växjö 7-klassiga elementarläroverk för flickor
är en lärarinneplats ledig att tillträda vid nästa värtermens början. Undervisningsämnen: historia och geografi samt tyska, allt på högre stadiet. Tyskan kan utbytas mot svenska i de högsta klasserna. Kompetens: examen från högre lärarinnesem eller därmed jämförlig utbildning. Lön: 1,100 kr. jämte bidrag till pensionsinrättning. Tjänstgöring: 24 lektioner i veckan. Ansökningar, åtföljda af betyg — äfven läkare-betyg — insändas före den 12 december till **Skolans föreståndarinnas.**

Medicine doktor Henrik Berg

yttrar om de svenska preparaten Dynamol och Stefanos i sin nya förträffliga bok »Om Barnavård» följande:

»Analysen af preparaterna och deras blandningar visa på att här åtminstone teoretiskt problemet att eftergöra kvinnomjölkt fått en lycklig lösning. I praktiken tyckas äfven Dynamol och Stefanos stå sig alldeles förträffligt och segerrikt upptaga kampen med det utländska preparatet Mellins Food.»

Dynamol och Stefanos till salu å de flesta apotek samt i hvarje verkligt välsorterad specierhandel.

ningsnummer: 5) för björnar; 6) djur; 7) ett stycke jord; 8) bokstaf.

ROSINA.

CHARAD.

Preposition mitt första är. Till medelpunkten oftast bär Dess väg i tingen. Uppå mitt andra hvilar godt Den, som i dyna detta fått Jag tror, att ingen Finns uti Sveriges land, Som ej mitt hela haft i hand Och läst och odlat själen.

ORDSPRÅKSARITMOGRYF.

Grid of numbers for word search puzzle. Numbers are arranged in a grid pattern, some overlapping.

1) finnes i samlingar; 2) djur; 3) en del på jordklotet; 4) partikel; 5) konstverk; 6) titel; 7) substantiv; 8) minnesmärke; 9) klädesplagg; 10) namn; 11) hvad man får i skogen; 12) däggdjur; 13) djur; 14) naturföreteelse; 15) handelsterm; 16) bokstaf; 17) göromål. Midtersta radens bokstäver, rätt lästa uppifrån och ned, bilda ett känt ordspråk

5 6, 7, 4, stor kommun; 7, 5 1, 10, 2, blomma; 4, 7, 8 9, en liten sjö; 5, 1, 10, 11, 5, 10, 1, mansnamn; 5, 10, 8, 10, 6, 1, en siffra; 9, 3, 2, 6, 7, kvinnonamn. 5, 1, 3, 8, 9, 7, sammankomst.

BERNDT.

TREKANT.

Triangular grid of numbers for a puzzle. Numbers are arranged in a triangle shape.

Siffrorna utbytas mot bokstäver. De ord som därigenom uppkomma äro: 1) man från annan världsdal; 2) storgubbe; 3) öfningar; 4) på teatern betecknad med ord-

IDUNS KUNGL. HOFBOKTRYCKERI

rekommanderar sin LITOGRAFISKA ANSTALT CHROMOPLANSCHER o AKVARELLTRYCK o o o SKYLTA, PORTRÄTT o o KARTOR och VETENSKAP. LIGA ARBETEN o o o o o BREFKORT I FÄRGTRYCK samt alla slags VÄRDEPAPPER och AFFÄRSTRYCK o

FÖRSTKLASSIGT

ANAGRAM.

Om bokstäfverna i namnet på en viss syd amerikansk stad omkastas, så erhåller man i stället ett österländskt kvinnonamn och vid ännu en omställning af desamma, ett rökande föremål.

BOKSTAFSGÅTOR.

Med l en svensk stad, utan l en mytologisk person. Med e en bergskedja, utan e en tysk stad. Med u en ö i Medelhafvet, utan u en maträtt. Med ö tyskt storhertigdöme, utan ö stad i Arabien.

FIX.

LÄNGGÅTA.

1. På fy a ben j g alltid går Och pris jag und rstundom får. 2. Hvad gossen en gång blifva kan, Och gärna blir det hvarje man. 3. Hvad rasa kan och fara fram Och röra upp båd strå och damm. 4. En kraftig, stark gudomlighet, Af nordiskt ursprung, som ni vet.

5. Ett fult och alls ej omtyckt djur Utaf en smidig, slank figur. 6. Hvad aldrig någon födes till, Men mången dock det vara vill. 7. En fågel älskad af en hvar; Den öfver sommarn blott är kvar. Mitt hela i vår tid Ej mycket värde har, Men ifrån flydda da'r Nog glansen än är kvar.

BEATA.

LÖSNINGAR

TILL TIDSFÖRDRIFVET I N:R 47. LOGOGRYFEN: Skansen: sank, skena, ask, ess, as-, kas, Ane, enka, snask, nasse, nesa. Senna, naken, skans, eka, ek, en, sena, neka. CHARADEN: 1) Ess = s, 2) thé = t, 3) ärr = r, 4) ä. Mitt hela = St.å ARITMOGRYFEN: 1) Valborg, 2) Abraham, 3) Urbanus. APOKOPEN: Husar, husa, hus, hu! SAMMANSÄTTNINGSGÅTA: Jakob Georg Agardh — Elias Magnus Fries: 1) Joppe, 2) Adrianopol, 3) Kallavesi, 4) Onega, 5) Bourges, 6) Gorkum, 7) Elba, 8) Orenburg, 9) Rouen, 10) Glogau, 11) Arkansas, 12) Gagref 13) Adour, 14) Rigi, 15) Da arne, 16) Hönefos. FYRKANTEN 1) Polen, 2) opera, 3) levit, 4) Erka, 5) Natal. VERSGÅTAN: Mycket kan en kvinna veta, Som ej mannen mäktar leta Fram ur bokens kunskapschakt. Hon kan tygla, hon kan tämja Och med vänlig handling främja Att de strida tankar lägga sig till ro för hennes makt. (Ur E. Fredins poem »I lugn och lä») REBUSEN: En femma för ett resetui.

Radhes Hushållsanjovis Fyrtornets Kaviar (finaste svenska kryddning af utsökt råvara) OBS.! Hvarje burk bär varumärket »Fyrtornet».

BREFLÅDA

REDAKTIONENS BREFLÅDA: Wile Med så sorgmodiga »jultankar» vilja icke fördystra glädjen för var läsarets. H H-n Allt för dilettantmässigt! Returportn följde ej A Diktens litterära värde motsvarar ej dess välmening. Elvne Karl den tolfte-dikten bedja vi få använda i vår ungdomstid »Kamraten»; för d n andra kunna vi ej ber-å plats Torsten. Dikten i det hela vacker, men några metriskt knaggligheter torde bortarbetas, innan den eventuellt kan användas. J. J-n »Sedvanlig begrafning» — ni fann ordet! Fred. Diktarna röja begäring men också omognad och allt för tydlig påverkan af känna förebilder — Fröding, Karlfeldt. Till en uppmaning uttala vi tre »Mora». »På livets vandrarstråt» och »Nödens utfvara» — som vi vill tillfalle skola söka bereda plats för. Fortgå — men sök själfständigare former! F. Äfven den senast sända trefliga lilla skissen antages. EXPEDITIONENS BREFLÅDA: »E. H.» Annonsen kostar 2:40 pr g. »Svea», Hudiksvall. 2:40 pr g.

Sundsvalls Enskilda Bank 22 Fredsgatan 22. Sparkasseränta 4 proc. Uthyr Kassafack, ärslyra från 15 kr. En snäll, bättre flicka, barnkär och kunnig i sömnad, får god plats nu genast om svar gifves till »Ingeniör», p. r. Falun. Af Östergötlands Landsting aflönade Distriktssjuksköterskebefattningen i Torpa är ledig och sökes hos undertecknad genast. Kompetensvillkor föregående tjänstgöring 1 år å lasarett samt 2 månader å epidemijukshus. Löne villkor 500 kr. årligen, fri bostad, 50 öre om dagen vid icke epidemiska fall. Närmare meddelar Ramfall i nov. 1902. HUGO KRUISE, e. prov.-läkare.

Lärlarinna, undervisningsvärväl i språk, erhåller plats i Bohuslän efter jul, för att läsa med 2 yngre barn och en äldre flicka. Lön 150 kronor pr år jämte reseersättning. Svar med betyg och fotografi, som återsändes, till »Undervisningsvan», Iduns exp. Epidemijukskötersketjänsten i Motala östra distrikt är till ansökan ledig. Kompetensvillkor: minst ett års utbildning vid större lasarett samt 2 månaders tjänstgöring vid större epidemijukshus. Löneförhållanden: 500 kronor af landstinget samt fria husrum och vedbrand af Motala landsförsamling där sköterskan har sin station, invid Motala stad. Tillträde den 1 januari 1903. Ansökan jämte betyg torde insändas till doktor R. Hahn, adr. Motala. Småskollärlarinna, som genomgått elementarläroverk, får plats på landet den 15 januari 1903, att undervisa 2 barn på 8 och 9 år i samma kurs. Fru E. Fähræus, Viks gård, Vadsbro. En ung flicka, fullt van i Tapissieraffär och skicklig i ritning och schattörssömnad erhåller genast plats. Svar till »5859 kompetent» under adress S. Gumælii Annonnsbyrå Stockholm. En bildad, ej ung flicka, hälsat något van vid sjukvård, erhåller genast plats som hjälp och sällskap hos äldre, ensamt herrskap där fru är sjuklig. Jungfru finnes Svar till Halmstads tjänstkont., Halmstad

UNG FLICKA önskar såsom sällskap och hjälp komma i god familj, där hon får anses såsom familjemedlem. Är kunnig i enkla matlagning, handarbeten och alla inomhus förefallande göromål. Äfven villig deltaga i skrifning om sådan förekommer. Svar till »F. S.», Sv. Telegrafb. Annonnsaf., Helsingborg. Yngre fruntimmer önskar plats som hjälp åt sjuklig eller äldre dam, hälsat i Stockholm eller ej långt därifrån. Svar till »H. J.», Enköping p. r. En ung arbetsam flicka, som genomgått en kurs i matlagning, kunnig i finare handarbeten och något i sömnad, samt van vid hvarjehand inomhus förefallande göromål, söker plats i ett aktingsvärdt hem. Reflekterande torde för vidare upplysningar vända sig till Fru Anna Sandberg, Nedre Kungsgatan 9, Västerås. Världinna. Bildad 30-årig dam af god familj, önskar på nyåret plats som världinna hos barnlös änkeman eller aktad ungherre i Stockholm. Goda rekommendationer. Svar inom 4 veckor till »1903», Eskilstuna p. r. Hildur, 26 år, kry och glad värmländska, söker plats i en aktad familj, att gå frun tillhanda. Svar till Hildur Richter, N:o Viken, Molkom. En ung, bildad flicka, önskar plats i familj som sällskap och hjälp. Är villig deltaga i alla i ett hem förekommande sysslor utom de grofve. Någon lön önskas. Svar till »24 år», Iduns exp. f. v. b. En nitton års bättre flicka, kunnig i enkla matlagning, handarbeten m. m., önskar plats i bättre familj. Svar till »Ordentlig», Heby p. r. En treflig flicka önskar världinneplats hos ungherre eller i familj, att gå frun tillhanda. Svar till »Plikttrogen 02», Iduns exp. En 26-årig bildad flicka, kunnig i såväl matlagning som alla inom ett hem förekommande göromål, önskar plats att förestå hus i äldre familj eller hos ensam person, är villig utföra alla göromål utom de grofsta, samt önskar blifva ansett såsom familjemedlem. Svar till »I. P.», Iduns exp., Stockholm. Går frun tillhanda önskar ung, treflig flicka, kunnig i musik och hushållsgöromål. Svar till »W. A.», Nordiska Annonnsbyrå, Göteborg. Tapissieraffärer i landsorten. En ung och huslig flicka önskar till nyåret plats i god familj i vacker och liflig trakt på landet. Kunnig i enkla matlagning, bakning och handarbeten. Har förut haft plats på herrgård med goda rekommendationer. Är något musikalisk. Lön önskas. Svar till »23 år», Iduns exp.

Småskollärlarinna, som genomgått elementarläroverk, får plats på landet den 15 januari 1903, att undervisa 2 barn på 8 och 9 år i samma kurs. Fru E. Fähræus, Viks gård, Vadsbro. En ung flicka, fullt van i Tapissieraffär och skicklig i ritning och schattörssömnad erhåller genast plats. Svar till »5859 kompetent» under adress S. Gumælii Annonnsbyrå Stockholm. En bildad, ej ung flicka, hälsat något van vid sjukvård, erhåller genast plats som hjälp och sällskap hos äldre, ensamt herrskap där fru är sjuklig. Jungfru finnes Svar till Halmstads tjänstkont., Halmstad

PLATSSÖKANDE.

En ung, norsk dame, önskar att komma i huset til en familie, hvor hun kan være til nytte og hygge. Er glad i børn og musikalsk. Billet mrk. »20 år» bedes nedlagt i Iduns ekspedition. Ung, allvarligt sinnad flicka, önskar plats som hjälp och sällskap åt sjuk. Har förut innehaft dylik plats. I brist därpå som hjälp i hemmet. Är något kunnig i sömnad och handarb. Adr. Alfa Samuelsson, Smögen. En enkel, anspråkslös, 16-årig flicka, af god familj, önskar mot fritt vivre komma till herregård e. d. för att hjälpa till med i hemmet förekommande göromål. Svar till »Familjemedlem», Södertelje. En ung och huslig flicka önskar till nyåret plats i god familj i vacker och liflig trakt på landet. Kunnig i enkla matlagning, bakning och handarbeten. Har förut haft plats på herrgård med goda rekommendationer. Är något musikalisk. Lön önskas. Svar till »23 år», Iduns exp.

Bättre hushållskunnig flicka önskar plats. Svar till »25 år», Heby p. r. Undervisningsvan lärlarinna med betyg från (nioklassigt) läroverk samt (diplom från) i Frankrike genomgången examen, och som äfven undervisar i musik önskar plats i familj (eller skola). Svar till »T. I.» under adress S. Gumælii Annonnsbyrå, Stockholm. Hrr affärsmän. Ung, glad flicka, som genomgått 8-klagsigt läroverk och handelsskola med goda betyg, önskar genast eller på nyåret plats i tillförsäkringsbolag, kontor eller lager. Treflig handstil. Goda rekommendationer och referenser. Svar till »Arbetsam», Gellepostens kontor. Världinneplats. En glad 24-årig, bildad, musikalisk flicka, önskar plats hos en snäll, förmögen änke man med ett eller två barn för att kärleksfullt ägna sig åt dem och för öfrigt förestå hemmet. Goda rekommendationer. Svar till »Barnkär och Plikttrogen», Gellepostens kontor. ÄLDRE barnsköterska söker plats i godt hem, för ett eller två små barn, har förut haft sådan plats, är villig, barnkär och uti allt pålitlig, värdar de små med ömhet, är villig vara hjälprada åt husmodern. Goda betyg och rek. Svar till »Små anspråk G. H.», Iduns exp. EN UNG, NORSK DAME, der har været i Sverige et år, önsker plads i en familie på landet, hvor hun kan gaa husmoderen tilhænde med huslige gjøremål, som madlavning, søm og vævning. De bedste anbefalinger kan skaffes. Paa løn sees ej saa meget som paa venlig omgang. Billet bedes sendt til »Norsk», Djursholm p. r. Plats søger en bildad 27-årig flicka, som äger kunskap och vana vid sjukvård, skrifvgöromål samt alla ett hems sysslor. Svar till »Elisabeth», Norrköping p. r. UNDERVISNINGSVAN lärlarinna söker plats till nyåret. Skicklig i alla sv. ämnen, språk, musik, handarb. m. m. Svar till »Nitisk», Iduns exp. Anspråkslös flicka, 24 år, önskar i 3 månader mot fritt vivre komma i familj för att deltaga i hushållsbestyr. mest matlagning. Skyndsamt svar till »Hilda», adr. Gate.

Bättre hushållskunnig flicka önskar plats. Svar till »25 år», Heby p. r. Undervisningsvan lärlarinna med betyg från (nioklassigt) läroverk samt (diplom från) i Frankrike genomgången examen, och som äfven undervisar i musik önskar plats i familj (eller skola). Svar till »T. I.» under adress S. Gumælii Annonnsbyrå, Stockholm. Hrr affärsmän. Ung, glad flicka, som genomgått 8-klagsigt läroverk och handelsskola med goda betyg, önskar genast eller på nyåret plats i tillförsäkringsbolag, kontor eller lager. Treflig handstil. Goda rekommendationer och referenser. Svar till »Arbetsam», Gellepostens kontor. Världinneplats. En glad 24-årig, bildad, musikalisk flicka, önskar plats hos en snäll, förmögen änke man med ett eller två barn för att kärleksfullt ägna sig åt dem och för öfrigt förestå hemmet. Goda rekommendationer. Svar till »Barnkär och Plikttrogen», Gellepostens kontor. ÄLDRE barnsköterska söker plats i godt hem, för ett eller två små barn, har förut haft sådan plats, är villig, barnkär och uti allt pålitlig, värdar de små med ömhet, är villig vara hjälprada åt husmodern. Goda betyg och rek. Svar till »Små anspråk G. H.», Iduns exp. EN UNG, NORSK DAME, der har været i Sverige et år, önsker plads i en familie på landet, hvor hun kan gaa husmoderen tilhænde med huslige gjøremål, som madlavning, søm og vævning. De bedste anbefalinger kan skaffes. Paa løn sees ej saa meget som paa venlig omgang. Billet bedes sendt til »Norsk», Djursholm p. r. Plats søger en bildad 27-årig flicka, som äger kunskap och vana vid sjukvård, skrifvgöromål samt alla ett hems sysslor. Svar till »Elisabeth», Norrköping p. r. UNDERVISNINGSVAN lärlarinna söker plats till nyåret. Skicklig i alla sv. ämnen, språk, musik, handarb. m. m. Svar till »Nitisk», Iduns exp. Anspråkslös flicka, 24 år, önskar i 3 månader mot fritt vivre komma i familj för att deltaga i hushållsbestyr. mest matlagning. Skyndsamt svar till »Hilda», adr. Gate.

Medelålders, bildad, huslig flicka söker plats som världinna el. sällskap o hjälp åt husm. Svar till »X Y Z», Iduns exp. Plats som husmoder i ett hem, å en anstalt el. kristlig förening söker allvarligt, bildadt fruntim. med de bästa betyg o rekom. Svar till »G. A. N.» under adr S. Gumælii Annonnsbyrå, Stockholm. BILDAD, enkel flicka söker plats, kun. i matlagning, bak söm. Godt lyn, flitig, villig, sparsam. Svar till »Fortfärdig» und. adr S. Gumælii Annonnsbyrå, Sthlm. En bättre flicka, något kunnig i sjukvård, önskar nu genast plats som hjälp åt någon sjuk och biträda vid husliga göromål. Svar till »H. P.», Lasarettet, Söderhamn. En ung norsk dame vil gjerne komme i huset til en svensk familie forat være til hygge og nytte. Svar til »C. H.» Örebro p. r. f. v. b.

Att förestå hushåll el. dyl. hos äldre dam el. herre, önskar bättre, medelålders, anspråkslös flicka plats. Har i öfver 19 år förestått h. shåll (på landet) om c:a 14 personer. Innehar f. n. dylik plats, men är till följd af inträffad ändring ledig därifrån till nyåret. Uöfnas punktlighet och samvetsgrannhet. B.öfnas svar med löneerbjudande m. m. adress »Sofia», Yxenault. EN UNG, bättre flicka önskar till nyåret inackordering i en treflig familj, där hon kan få lektioner i musik, språk, handarbeten. Svar till »E. I.», Iduns exp.

Väluppfostrad. Till sällskap och tillan med egen jämnårig dotter, emottages den 15 nästk januari i ett stilla, landligt hem (en sundt belägen, välbyggd prästgård i mellersta Sverige) en 10- å 11 årig verkligt väluppfostrad, snäll flicka af god familj. Fostrande, god, elementär undervisning lämnas af akademiskt bildad lärare (ej präst). Samvetsgrann, moderligt vård. Arsyar de 400 kr. Svar till »Huldrik föräldravård» före d. 1 jan 1903 under adr. Iduns exp. BILDAD FLICKA, som vill gå husmodern tillhanda, får billig inackordering i ung familj på herregård vid Vettern. Svar till »Herregård», Vadstena p. r. Tillfälle till inackordering finnes på landet i Östergötland, 4 timmars järnvägsresa från Stockholm. Svar »Herregård», Norrköping p. r. PARIS. Pension dans fam. franc. Référé. rences suédoises. M:me Barré, 70 rue d'Assas, quartier Luxembourg.

Pellerin's Margarin
är bäst!

Svarta Sidentyger

direkt från fabriken franko och tullfritt till hemmet.

Rekvirera proffer.

från 50 öre pr meter, äfvenså siden af alla slag, i hvitt och kulört, till brud-, sällskaps- & promenadoletter i största urval försändes från Zürichs äldsta sidenhus.

E. Spinner & C:ie, Zürich

(förr J. Zürrer's sidentabrik, grundl. 1825).

OBS.!

Bland alla munvatten på hygieniska utställningen i Paris 1902 var

VADEMECUM

det enda, som erhöill högsta pris, Guldmedalj, i sin egenskap af antiseptiskt munvatten.

"Monténs Anodin"

Smärtstillande antisepticum; användes med fördel vid reumatiska åkomor, neuralgie, huvudvärk, migrän, tandvärk, snufva m. m.

Säljes å apotek i tuber å 1 krona.

LARS MONTÉN, Stockholm.

Sparkasseräkning

4 proc. ränta.

Nordiska Kreditbanken

1 Drottninggatan 1
Mynttorget 4 Drottninggatan 102
Hornsgatan 52.

Är Ni liten?

Begagna osynliga "Skoelevatorn", som höjer 1 till 2 tum och utrotar liktornar. Behagliga i alla skodon. Tusentals sålda. 1 tum 1 kr., 2 tum 2 kr. pr par. Exp. endast från Linköpings Korkfabrik.

Mejeri-Margarin
är
Agra
finaste märket.

Drick alltid
Dickson's lye
Ohandadt
Ceylon.

Läs och märk!

Af alla ekmbler fäs de bästa från Ekmöbelfabriken i Nyköping. Regår priskurant!

KNEIPPBADEN — Born. Norrköping
Kurort. Vattenbehandling, m. m. Öppen året om.

Capsuloids
Capsuloids
Capsuloids

den angenämaste form af hastigt blodbildande järnmedicin (omsorgsfullt preparerade af friskt oxblod) och i förhållande till resultatet också den allra billigaste formen. Till Capsuloid Company. Den 2 maj 1902. För omkring ett år sedan var jag mycket blek, kände mig alltid trött och led rätt mycket af huvudvärk, då jag var stadd i hastig tillväxt. Jag tog då in 5 askar Capsuloids och är nu rödblommig och befinner mig i alla afseenden utmärkt väl.

Astrid Olsen,
41, St. Kongensgade, Köpenhamn.
Capsuloids erhållas å alla apotek å kr. 2,50 pr ask. Enda fabrik Capsuloid Company, 31 Snow Hill, London.

Nyutkommen
illustrerad
Jul-Priskurant
sändes till landsorten på begäran franko.

Behålles genom att använda
Ledolintvål
Neutral fri från kemiska retnedel.
Förordnad af hrr läkare.
Ledolintvål tillhandahålles i parfym-, spekt- och färgaffärer.
TEKN. FABR. "LEDOLIN",
STOCKHOLM.

Bländhvit och mjuk hy

Dockor.

Vi tillåta oss härmed att på det bästa rekommendera våra tillverkningar på grund af att alla våra Dockor äro försedda med starka och välgjorda kroppar af tyg, hvilka icke endast äro mycket behagliga och ättbanderliga utan äfven äga den stora fördelen att genom sin styrka vara nästan outslitliga i motsats till kroppar af trä, gipsmassa eller dylikt, hvilka både lätt sönderfalla och äfven äro nästan omöjliga att reparera.

Att klädseln å alla våra af- & påklädningsdockor äro af prima materialier och sömnaden utförd med elegans och största noggrannhet, hvarigenom fabrikatet genom sin solidité är långt varaktigare än dylikt af billigare kvalité, hvilket ju äfven lätt inses af hvarje praktisk husmor. Efterfråga därför vårt fabrikat, se och bedöm.

SVENSKA DOCKFABRIKEN,
32 A Götgatan, Stockholm.

Linne! Linne! Lämpigaste Julklapp!

Nedanstående sats sända vi fraktfritt öfver hela Sverige mot förut insända 20 kr.: 1 duss. rödbård. drällhanddukar 60/75 cm., 1 duss. entr. dito 60/75 cm., 1 duss. servietter 60/60 cm., 1 duk 150/150 cm., 3 dukar 90/90 cm. Äfven fraktfritt mot förut insända 10 kr.: 1/2 duss. rödbård. drällhanddukar 60/75 cm., 1/2 duss. entr. dito 60/75 cm., 1/2 duss. servietter 60/60 cm., 3 dukar 90/90 cm. Allt garanteras hellinne af utmärktaste handväfda vara. Beställ snarast! LINNEVÄFVERIET, BORÅS.

All n. telefon:
8 65, 47 35,
47 36.

Rikstelefon:
1 79.
66 10.

Olaus Olssons Kolimport-
Aktiebolag

etableradt i Stockholm 1880.

1:a Anthracit.

Hushållskol. Cokes. Briketter.

Prima Barnkläder för Gossar och Flickor

i alla åldrar, till extra billiga, bestämda priser. Blus kostymer, Jackkostymer, Jfverkavajer, Regnkragar, Kappor, Hattar och Mössor m. m.

Beställningar utföras.
Extra billiga bestämda priser.

Paul U. Bergström 76 Drottninggatan 76
Hörnet af Kungsgatan.

STOMATOLTANDBORSTEN

är böjd efter
käkbågen.

Borsta tänderna i
deras längdriktning.

vanlig tandborste.

Stomatoltandborsten är afstånd mellan de längre borsten äro afpassade efter tändernas bredd, hvarför Stomatoltandborsten också äger förmåga att intränga mellan och rengöra tändernas beröringsytor, hvilka som bekant lättast angripas af tandröta. Som skaflet är af celluloid tål detsamma ej hett vatten.

Grand Hôtel

rekommenderar till den ärade allmänheten sitt nya Café, Bar, Buffet och Biljard. Taffelmusik hvarje dag i matsalen från kl. 5—7,30 i Indiska Caféet från kl. 8—11.

Under höst- och vintersäsongen äro priserna på de rum, som icke ligga åt strömmen, reducerade.

STOCKHOLMS INTECKNINGS-GARANTI-AKTIEBOLAGS
BRAND- och DYRKFRIA
FÖRVARINGSHVALF

(Öppna alla söckendagar kl. 1/2 10—4)
Innehållande ca 1,650 st. skåpfack. Arlig hyra för fack, beroende af storleken, ifrån 15 kronor. Testamenten, gåfvobref och dylika handlingar emottagas till förvaring; äfvenledes emottagas värdepapper i öppet förvar.

JOH. LUNDSTRÖM & C:o.

Stenkol, Cokes

Anthracit

Varumärke.

Carré-Briketter.

Varumärke.

Rikst.

4 27

22 20

20 12

Kontor:

22 Skeppsbron 22

5 Strandvägen 5

1 Parmmätaregatan 1

A. Tel.

22 88

60 19

61 98

Indien i Stockholm.

Så hette det i fjol, men är mångdubbelt så i år. Fru M. Hamilton, som i fjol öppnade Indiska Utställningen å Regeringsgatan 28 B, har i år hemskändt från Indien en mängd intressanta föremål af alla slag. Verkliga konstskatter, rara antikviteter, kuriositeter och underbara slöjdarbeten. Kom och se!

Prenumerera å

Iduns Modetidning.

Göteborgs Enskilda Bank

Brunkebergstorg 12.

Sparkasseränta 4 proc.

Hernösands Enskilda Bank,

Kungsträdgårdsgatan 16.

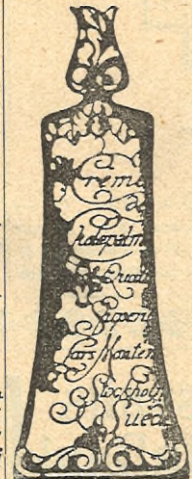
Sparkasseräkning.
Kassafack 15 kr. för år.
Notariatsafdelning.

Pallas Hotell

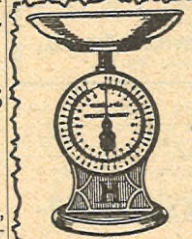
37 Klarabergsgatan 37

Rikstel. 44 83. Allm. Tel. 60 41.

Rekommenderar 30 väl möblerade rum, elektrisk belysning och nutidens alla bekvämligheter. Betjening möter vid alla tåg.
Knut Fagerström

Crème de Cholepalmine,
utmärkt antiseptiskt hudmedel mot köld,
säljes i tuber å 30 och 75 öre
hos Herrar Speerri-, Färg- och Parfymhandlande
m. f. samt å Apoteken.

Husqvarna
Hushållsvåg
(med regleringsskruf)
bör finnas i hvarje hem.
Försäljes af alla väl sorterade järnhandlare.

Clara Fabriks

Stearinljus

5 å 10 KR. PR DAG, kunna förtjänas genom att sälja Jul & Nyårskort för John Fröberg, Finspong. 25 olika kort 90 öre, 50 olika kort kr. 1.50, 100 olika kort kr. 2.75. Insänd beloppet i postanvisning.